

ZAMORCI IZIGRANI.

JEKLARSKI TRUST SE JIH POSLUŽUJE PROTI BELOPOLNIM DELAVCEM.

Zdaj je ta igra jeklarskih magnatov odkrita.

Chicago, Ill. — Strokovno organizirano delavstvo v Chicagu je pričelo s podučno kampanjo med zamorci, da ne služijo v prihodnje kot golo orodje industrijskim baronom. Pri tej kampanji so pa prišla na dan odkritja, ki govorijo da je jeklarski trust izigral zamorce proti belopolnim delavcem.

Organizatorji so nabrali štatiistični material z ozirom na vporabo zamorcev kot stavkokazev, ki je posvetil v najtemnejši kotiček tragične zgodovine ameriških zamorcev.

Nevedni izseljeniki iz Evrope in drugih krajev ne prihajajo več v tako velikem številu v Ameriko, da bi jih trustovi lahko izrabili ob čisti stavke proti organiziranim delavcem. Zdaj so trustovi obrnili svoje oči na jug, kjer žive zamorci, ki niso le nezavedni, ampak večinoma še ne znajo pisati in štati. Privatni interesi so sprevleli, če je nemogoče dobiti delavne sile iz Evrope ob čisti stavke, tedaj se lahko poskusi z zamorci. Kadar so zamorci izvršili svojo dolžnost za privatne velebizniške interese, tedaj se lahko zopet odslovi.

Kaj bi na pr. danes rekli Lincoln in drugi, ki so se bojevali za osvoboditev zamorcev s principijelnega stališča in proti suženstvu, če bi živeli, ko bi zamorci, da privatni velebizniški interesi izrabljajo zamorce za zaslužnjenje zamorcev in belopolnih delavcev?

Ob čisti stavke so izkoriščevalcem dobrodošli zamorci, a ko je stavka končana, jih postavijo na cesto, ker jih več ne potrebujejo in ker zamorski delavci ne more izvršiti tistega težkega dela v tovarni, ki ga vrši belopolni delavec.

Kako fino je znal jeklarski trust izrabiti zamorce, pripovedujejo poročila organizatorjev:

Chicago, Ill. — V jeklarnah so znizali število zamorcev od 3,000 na 2,000. V Garyju so odpustili štirideset odstotkov zamorcev. Ko je bila stavka, je neki zamorski duhoven priporočal zamorcem, naj delajo v jeklarnah. Je klarska družba je poslala njegovi cerkvi ček za dva tisoč dolarjev.

Homestead, Pa. — Pred stavko je delalo tukaj od 700 do 800 zamorcev. Kompanija je pričela po izbruhu stavke dovažati zamorce, dokler ni delalo do 3,500 zamorcev. Kompanija je zdaj pričela odpustiti zamorce. Pred stavko se je samo osem zamorcev pridružio organizaciji jeklarskih delavcev.

Cleveland, O. — Je klarske kompanije so skušale dobiti zamorce ob čisti stavke v Clevelandu, pa jih ni bilo mogoče dobiti. Dobile so jih okoli pet sto iz Chicaga. Nekaj pa iz južnih držav. Zamorci, ki so delali pred stavko v jeklarnah, so pripadali vsi k organizaciji. Kompanije so takoj po končani stavki odslovile vse importirane zamorce. Tufakajni zamorci so precej zavedni. Okoli devet tisoč zamorcev je pri organizaciji stavbinskih težakov.

Donora, Pa. — Pred stavko je bilo zaposlenih okoli sto zamorcev. Zdaj dela okoli štiri sto zamorcev, dasiravno je bilo odpuščenih veliko zamorcev, ki so bili importirani ob čisti stavke, so še tukaj. Mehikanci, ki prihajajo sem po končani stavki, ne dobe dela. Zamorci so bili večinoma importirani iz Alabame in Marylanda.

Tako se vrsti poročila za poročila, ki pripovedujejo, da so pričeli odpustiti zamorce po končani stavki. Kapitalisti so jih pozdravljali, dokler je trajala stavka, po končani stavki pa ni bilo

POLITIČNI "BOSI" VLAĐAJO.

TAKO SE JE IZRAZIL REED PO SVOJEM POVRATKU DOMOV.

Povedal ni nič novega, ampak je potrdil le stare resnice.

Kansas City, Kans. — Domov se je vrnil senator James Reed v ponedeljek, ker mu na demokratični konvenciji niso dovolili sedeža. Na železniškem kolodvoru ga je pričakovala velika ljudska množica z godbo na čelu. Od železniškega kolodvora so spremili Reed za v "Konvenčno dvorano," kjer se je takoj vršil shod, na katerem je bil Reed glavni govornik, da pove, da ni zadovoljen s političnimi "bosi" v demokratični stranki.

"Dovolite mi, da rešim vaše misli predsodkov," je rekel senator Reed, "da veste, da sem se vrnil nezadovoljen in razočaran. Kar se ugodni eni osebi, ne šteje nič. Jaz sem le eden izmed 110,000,000 individuev v Združenih državah. Kar se tiče mene osebno, ne šteje nič, ampak velika je razlika, če se stranka brani ali ti tudi drugo stran vprašanja.

"Oni, na katerih strani je pravica, se ne boje dati prilike opozicijonalcem, da govorijo. Ali možje, ki so obvladovali to konvencijo, so se bali takega siromaka, kot sem jaz, da vstane in kritizira ligo narodov."

Nadaljeval je, da je na enak način republikanska konvencija preprečila govoriti senatorju Borah u ligi narodov.

Je sarkastično glasno je dejal: "Borah ima več pameti in v njegovi krvi je več ameriškega ognja, kot v katerem drugem članu republikanske stranke.

"Vi, ki ste ljudstvo, je treba, da izveste take reči."

Skupščina je sprejela ostro resolucijo proti izključitvi Reeda kot konvenčnega delegata in svoj protest brzojavila konvenciji.

Reed ni povedal nič novega, če je dejal, da na konvenciji vladajo politični "gospodarji." To je stara reč, ki je znana vsem razsodnim volilem, ki že zdavneje ne glasujejo za kandidate, katere postavijo profesionalni političarji starih strank. Značilno je le, da pride sedaj človek, ki je zavzemal važno mesto v demokratični stranki in je imel tudi vpliv, z izjavo, da se politični "bosi" ne ozirajo na voljo ljudstva, ampak da mešajo karte po svoje in sicer tako, da igra izpade njim v korist. Če nasprotuj starih strank prihaja s tako trditvijo na dan, tedaj podporniki starih strank padejo po njem in pravijo, da od njega ni pričakovati drugačne sodbe. Ali zdaj ni govoril nasprotnik starih strank, ampak spregovoril je človek, ki je žel dozdaj čez dva in štiri v demokratično stranko, dokler mu politični "bosi" niso zaprli vrat na konvenciji, da ni mogel govoriti. Kaj pa zdaj poročajo oboževalci starih političnih strank?

ZARADI NEMIROV V MATEWANU JE OBTOŽENIH 22 OSEB.

Williamson, W. Va. — Velepotota je dvignila obtožnico zaradi umora proti sedem osebom, obtoženih je pa vse skupaj dva in dvajset oseb. Med obtoženci zaradi umora je tudi "Sid" Hatfield, šef policije v Matewanu, ker je ustrelil načelnika kompanijskih najemnikov, ki je ustrelil najprvo župana.

zanje več potrebe in odslovili so jih, ko je bila stavka končana.

Najbolj jasno pa stopa pred oči igra jeklarskih magnatov v Youngstownu, O., kjer so importirali ob čisti stavke pet tisoč zamorcev, od katerih so jih pa že dva tisoč pet sto odpustili. Vprav ta odkritja pa govorijo jasno kot beli dan, da je med zamorci potrebna agitacija, da ne bodo služili privatnim interesom za igračo.

ZAVEZNICI SE VEDNO NASTOPAJO KOT DIKTATORJI.

NEMCI MORAJO POSLUŠATI IN KIMATI.

Razoročitev, vojna odškodnina in vojni kriminalci na dnevnem redu spajke konference.

Spa, Belgija, 6. jul. — Prva seja zavezniško-nemške konference, ki je bila pretrgana po preteku pol ure, je pokazala, da zavezniški se nastopajo kot diktatorji. Seja je bila suspendirana, ko je nemški ministri predložili njegov tovarš, zunanji minister Simons poročila o vprašanju razoročitve nemške armade. Zavezniški so zavrgli predlog in zahtevali, da prideja vojni minister in šef generalnega štaba nemške armade v Spa in poročata; Nemci so se morali udati in prve seje je bilo konec.

Zastopnika Nemčije, Fehrenbach in Simons, sta bila sprejeta ravno tako mrzlo kot nemški mirovni delegatje v Versailles pred enim letom. Ko sta stopila v konferenčno dvorano, so ju zavezniški sprejeli molče kot sovražnika in jima odkazali prostora na koncu dolge mize.

Po formalni otvoritvi seja je Lloyd George naznanil točki dnevnega reda: razoročitev nemške armade vojna odškodnina in vojni kriminalci. Dnevni red je bil sestavljen v Bruslju in Lloyd George je bil izbran kot zastopnik zavezniškov glede razoročitve. Millerand pa glede odškodnine. Nemška delegacija je po kratkem posvetovalju sprejela dnevni red kot je bil predložen.

Fehrenbach je nato predlagal da zunanji minister Nemčije poroča glede razoročitve. Lloyd George, Millerand in Delacroix za stopnik Belgije, so se odstranili za par minut in ko so se vrnili, je George izjavil, da ni vredno tritati časa s poročilom nemškega zunanjega ministra. O položaju armade moreta poročati edine vojni minister in šef generalnega štaba. Ker ta dva nista bila na vzvoča, je bilo sklenjeno, da se seja pretrga dokler ne prideta na konferenco. Seja se je nadaljevala danes popoldne, ko sta na brzojavni poziv prišla iz Berlina vojni minister in šef generalnega štaba, Gessler in general Seeck.

Italijanski in japonski delegat je so ves čas molčali, edino Lloyd George, Millerand in Delacroix so imeli besedo.

Pričačuje se, da bo vprašanje razoročitve in vojne odškodnine rešeno v torek in sredo, v četrtek pa pride na vrsto zadeva nemških vojskih kriminalcev. Takrat bodo navzoči tudi "justični ministri" Nemčije, Anglije in Francije. Konferenca se bo najbrž vlekla ves teden.

Berlin, 6. jul. — Ako bodo zavezniški vztrajali pri zahtevi za kolosalno vojno odškodnino, tedaj je nemška delegacija v Spaju pripravljena napovedati gospodarski bankrot Nemčije.

Tako pravijo ne le vladnih, temveč tudi v dobro informiranih krogih v Berlinu. Izjava finančnega ministra Wirtha, da javni dolg nemške republike znaša čez 200 milijard mark, je pokazala kako se misli Nemčija boriti proti veliki odškodnini. Nemški delegat je bode povedal zavezniškom v Spaju z brutalno odkritosrčnostjo da Nemčija ne more plačati prebita belica, in če zavezniški spajo dobiti več od nemškega ljudstva kakor od nemške vlade, naj poskusijo.

IZSELJEVANJE IN NASELJEVANJE.

New York, N. Y. — Vladni naseljenjski komisar Frederick A. Wallis na Ellis Islandu poroča, da je v pravkar končanem fiskalnem letu od 1. julija 1919 do 30. junija 1920 zapustilo Združene države 334,254 izemceev, medtem ko se je naselilo 314,468 imigrantov.

RUSKA RDEČA ARMADA NATEPLA POLJAKE IN VRANGLA.

OSTANKI POLJSKIH ČET V KATASTROFALNEM POLOŽAJU; SOVJETI POMADRALI VRANGLA NA KRIMU.

Poljska bi se rada rešila z diktaturo.

London, 6. jul. — Brzojavka iz Moskve, datirana v nedeljo, naznanja, da so sovjetske čete strle Vranglovo belo armado južno-zapadno od Orijevka, severno od krimskega polotoka. Rdeče čete so reokupirale večje številke postojank in zajele obilico ujetnikov in bojnega materiala.

Na poljski fronti prodirajo sovjetske čete zapadno od Berezine, južno od Dvine in na vsej črti na jugu.

Poročila iz Varšave so zadnje dni zelo konfuzna, vendar je pometi toliko, da se glavna sila rdečih poljske armade še nahaja v postojankah velikega močvirnatga pisa ob reki Pripetu, medtem ko sta oba poljska boka strta in zvitva proti zapadu. Vести, da so Rusi vzeli Minsk, Rynov, Lutsk in Kamence-Podolski, se vzdržujejo, toda poročila o padcu Lvova v Galiciji je še dvomljivo. Sovjetske čete stoje na meji, katero je poljska vlada začrtala med Poljsko in Ukraino. Po vestih iz boljševiških virov je soditi, da Rusi ne mislijo invadirati poljskega ozemlja izvenjski kolikor je potrebno, da se paralizira poljska militaristična moč. Sovjetska Rusija si ne mara pravišiti niti ene poljske vasi, po čem je njen namen, da zdrobi vojaško silo enentne vazalke, ujame njeno armado in vzame bojni material ter jo stori impotentno za nadaljne napade nakaar ji ponudi mir.

Berlin, 6. jul. — Iz Varšave javljajo, da je "poljski narodni obrambni svet" zdaj najvišja politična in vojaška oblast na Poljskem. General Pilsudski je predsednik sveta in ostali člani so: vojni minister, general Leszczyński, general Haller, šef generalnega štaba, ministri predsednik Trubski, predsednik zbornice Prompyński, trije člani kabineta in devet članov narodne skupščine. Obrambni svet ima diktatorsko oblast v vseh notranjih in zunanjih stvareh.

Kakor javljajo iz Kopenhagna, vlada na Poljskem velik kaos. Dežela je polna vojaških dezertirjev z bojišča — na severni fronti so kar cel polki prestopili na rusko stran — armadi je manjkalo streliva in živil in v industrijskih središčih se je pojavilo močno boljševiško gibanje. Poljska buržoazija beži v Nemčijo, na Anglijsko in v Ameriko.

London, 6. jul. — Brezlična brzojavka iz Moskve, datirana v soto, se glasi: "V okrožju Moxirja so naše čete prodirle šest do deset milj zapadno od Moxirja in ujele več tisoč Poljakov ter vplele mnogo strojeve. V smeri proti Sarniju smo okupirali veliko število vasi. V okolici Starokonshtaninova je rdeča kavalarija izgnala sovražnika iz mnogih postojank; vse sto Poljakov je bilo ubitih in številno ujetnikov neprestano raste. — Na krimski fronti so sovjetske čete zapodile sovražnika proti reki Svetočnaki v okolici Berdijanska."

LETALEC PONESREČIL.

Baltimore, Md. — Lajtnant Pat Logan je pripadal med najbolj spretnih in drzovite letalcev. Ko se je dvignil v zrak z letalskega polja pri Dundlaku in je dosegel višino dva tisoč čevljev, se je zlomil opornik pri letalovem repul in letalo je padlo doli na zemljo. Letalec je obledel mrtev.

VERME.

Chicago in okolica: V četrtek jasno in hladno. Sveži severni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 71, najnižja 66. Solnce izide ob 5:21, zaide ob 8:28.

KRASIN SE NI ZA-PUSTIL LONDONA.

ODGOVOR IZ MOSKVE SE NI ZNAN.

Pogajanje z angleško vlado še ni končano in konferenca se danes nadaljuje.

London, 6. jul. — Vesti zadnjih dni, da je trgovska konferenca med sovjetsko Rusijo in Anglijo pretrgana in da je Leonid Krasin odpotoval v Moskvo, so neosnovane. Pogajanje še ni pretrgano, dasiravno je precej napeto in zadnja seja, ki se je vršila 30. junija, ni prinesla nobenega sporazuma. Krasin je predložil na seji odgovor, ki ga je prejel od sovjetske vlade v Moskvi; odgovor še ni znan: toda domneva se, da vsebuje protipogoje napram Lloyd Georgevim pogojem. Kolikor je razumeti, so ujetniki v Rusiji in boljševiške operacije v Perziji glavna točka, okrog katere se sudeje diskuzije.

Iz avtoritativnega vira se poroča, da se 7. julija vrši nadaljnja seja med Krasinom in stalnim odborom vrhovnega zavezniškega ekonomskega sveta.

PROFITARJI V OKLAHOMI SE ZNAJO IZOGIBATI PLAČEVANJU DAVKOV.

Oklahoma City, Okla. — Frank C. Carter, državni avditor, pravi, da se bogatini na ta način izognje plačevanju dohodninskega davka, da ustanovijo korporacije. Pri prihodnjem legislaturnem zasiedanju napravijo priizkus, da se zakon v toliko spremeni, da bodo korporacije tudi plačevale dohodninski davek.

Carter pravi, če ima kdo velik profit od svojega podjetja, tedaj ustanovi korporacijo, da mu ni treba plačati dohodninskega davka. Tak bogatin inkorporira sebe, svojo ženo, svoje otroke in mogoče tudi nekaj svojih službencev. Prihodnje leto korporacije ne razglasi dividende, ntkjer pa ni zapisano, kako veliki so prejemki delničarjev.

VELIKA NEZGODA NA ŽELEZNICI.

Scranton, Pa. — Strela je udarila v velik brzojavni drog, ki se je zrušil na progo električne železnice. Nekaj minut kasneje je pa pridrlj vlak in prvi voz je udaril z vso silo ob drog, zadnji voz se je pa zaplčil v srednji voz, tako da so bili vozovi nagromadeni drug vrh drugega. Osem oseb je bilo ubitih, okoli sto pa ranjenih.

Z NEŽELJENIM TUJCEM NE VEDO KAM!

New York, N. Y. — Naseljenjske oblasti so v zadregi, kaj naj stori s tujcemskim delavcem Mae Gregor Rossom, kajti Anglija ga noče, ker ni dokazano, da se je narodil na škotskem. Ross pa pravi, da se ne spominja, kje je bil rojen.

Ze davnej je bilo sklenjeno, da se Ross deportira, toda kam, to je zdaj vprašanje.

LINCARSKI UMOR.

Enterprise, Miss. — James Spencer, zamorec in poštni uradnik, je smil z nčem belopolnega Oto Parkerja in mu prizadel hudo rano. To se je zgodilo na vlak, kajti oba sta bila poštna uradnika. Zamorec so seveda takoj aretirali in ko so ga odvedli na sodišče k obravnavi, je napadla eskorto ulična družla, ki izrgala zamorca in ga linčala.

AMERIŠKI PARNIK NA KLEČEH.

Halifax, N. S. — Ameriški parnik "Lake Erwin," lastnina plovnobnega odbora, je nasel na kleči pri svetilniku na Eldy Pointu. Parnik se nahaja v potapljačem položaju in je prosi za pomoč.

KONČANO JE!

DEMOKRATIČNA STRANKA IMA KANDIDATA.

Želja profesionalnih političarjev se je izpolnila.

San Francisco, Cal. — Tudi tukaj je predstava končana in profesionalni političarji lahko gredo domov z zavestjo, da so karto dobro zmešali in da upajo, da bo zanje igra dobljena.

Odočali niso principi, ko je šlo za izbiranje predsedniškega kandidata, ampak pri profesionalnih političarjih je odločevala preudarna hladnokrvnost.

Republikanski kandidat prihaja iz države Ohio, torej mora tudi demokratični kandidat priti ravno iz te države, da se zagotovi zmaga demokratični stranki. O Hardingu govorijo, da je nasprotnik delavstva, Coxa hvalijo celo nekateri delavski voditelji. O Hardingu pravijo, da je za msko. Cox je po izjavi prodajalcev so-pojnih pijač za "makroto." Take malenkosti seveda štejejo pri profesionalnih političarjih, kajti nanje pomeni zmaga njihovega kandidata, da tudi nanje nekaj odpade. In tako je Cox dobil nominacijo, ki je bila že vnaprej določena.

Kdor je opazoval, kako so glasovale posamezne skupine iz raznih držav, se je lahko prepričal, da je vedno govorila mašina in ne volja posameznih delegatov. Glasovi delegatov so se pri številnih glasovanjih tako cepili, kot so uknavovali politični "bosi". Opaziti ni bilo nikjer odločujoče volje delegatov. In to mevlino glasovanje je bilo potrebno. Kajti če bi bil kandidat izbran po treh ali štirih glasovanjih, tedaj bi ljudstvo spoznalo igro in bi reklo, da je cela afera dogovorjena reš. Tako se bodo pa našli ljudje, ki bodo trdno verjeli, da so pri izbiranju kandidata odločali principi in bodo to vero širili naprej.

Pametni ljudje si bodo zastavili vprašanje, zakaj je na pr. demokratična konvencija odklonila vasko jasnost v izjavi glede prohibicije, nominacijo je pa dobil Cox. In ko bodo premislili vse dogodke, bodo prišli do prepričanja, da je bila komedija izvrstno igrana zaradi prohibicije. Bryan je tako silno priporočal prohibicijo, kot da je voda edino sredstvo, ki reši vsa važna socialna vprašanja. Cochran je seveda z vso govorniško umetnostjo pobjal prohibicijo. Te besedne bitke so spadale k predstavi, da se pridobe prohibicijonisti in protiprobicijonisti volilec. Zdaj bodo profesionalni političarji povdarjali, kadar bodo protiprobicijonisti vprašali kakšno stališče zavzamejo glede prohibicije, da so postavili predsedniškim kandidatom moža, ki ni naklonjen prohibiciji. Če bodo prohibicijonisti zabavljali, da je Cox postal predsedniški kandidat, bodo odgovarjali s tolažilom, da je Bryan še v stranki in če zmaga demokratična stranka pri jesenskih volitvah, da ne bo preklicala Volsteadovega prohibicijoniskega zakona kar tjeviden ampak bo imel Bryan nekaj govoriti, preden se stori tuk zaključek.

ALI SO ZAKLJUČKI RUDAR-SKE KONVENCIJE VE-LJAVNI?

San Francisco, Cal. — Rudarska konvencija se je izrekla, da so rudarji za ustanovitev delavske stranke. S tem seveda ni rešeno, da mora vsak rudar glasovati za kandidate delavske stranke, ampak povedano je toliko, da nimajo glavni odboriki rudarske organizacije (U. M. W., of A.) pravice delati reklamo za stari stranki. Na demokratični konvenciji se je pa dogodilo, da je William Green, blagajnik U. M. W. of A. javno demonstriral za Coxa na konvenciji. Rudarji si bodo najbrž zapomnili ta dogodek in ne bodo nanj pozabili, kadar bo treba voliti gl. odborike svoje organizacije.

Henrik Driesmaus. Pradobni človek.

Opis načina življenja, jezika in kulture predzgodovinskega človeka v Evropi in Aziji.
(Prosto prevel P. B.)

UVOD.

Znanost, ki se peča z opisom prvega ali že izumrlega človeka, o njegovem načinu življenja, o pisanju njegov jezika in kulturo prvega človeškega plemena, se imenuje "palaontologija". Beseda izhaja iz grščine in je sestavljena iz dveh starogrških besed "palaios" (star, izumrl) in "anthropos" (človek). To besedo sta prva rabila francoska učenjaka Rossi in Pruner-Bel, ki sta izdala znanstveno delo "Bulletin de la Société d'Anthropologie de Paris" leta 1867, v katerem sta opisala "kameno dobo" v rimski Kampagni. V Mayerjevem konverzijskem leksikonu, ki je izšel leta 1885, je prvič natančno definirana ta znanost, in sicer "opis ostankov prvega človeštva, njegovih industrijskih izdelkov v pradobi, katere veda je v zadnjem času postala važen pododdelek palaontologije, ker se je dosedaj snovno zanimalo eksistenco pradobnega človeka". K temu pojasnilu je pripomnil Robert Lehmann-Niße (La Plata), ki je svojo razpravo obelodanil v "Globohu" leta 1906, iz katerega vira sem vse te podatke dobil, "ko bi bilo v prejšnji razlagi o pomenu te znanosti mesto besede "industrija v pradobi" "beseda "industrija fosilskega človeka", bi bila ta razlaga popolnoma in bese da "palaontologija" popolnoma pojasnjena. Kajti "palaontologija" se bavi z najgolohejšimi problemi, katerih se človeški duh le more misliti.

V predstojeci razpravi je pisatelj kolikor mogoče na kratko toda kljub temu jasno orisal prvo ali pradobno človeštvo, kolikor mu je bilo le mogoče na podlagi dosedanjih odkritij rudništva in kovinstva kakor tudi iz rastlinstva in živalstva, v katerih je izklesano delo človeške roke, o sledovih bivanja pračloveka v zapadni Aziji, severni Afriki in v Evropi. Ako bi hotel kdo vse to gradivo, namreč o človeku od njegovega prvega začetka pa do danes in vse kar je bilo z njim v zvezi, natanko obdelati in opisati, bi bilo preogromno delo. Valed tega, je pisatelj izbral najvažnejše in združil podatke ter na ta način podal ljudstvu dovolj jasno sliko v poljudni besedi o prvih dobah človeštva. V tej razpravi se je pa pisatelj moral omejiti pri opisanju raznih človeških plemen, ker je to zelo težko pri pisatelju, ki ni kpecialist v taki stvari. Te tečke je omenil, kolikor je pač potreba, da je cela razprava jasna za čitatelja in navedel vire, iz katerih je povzel.

Valed tega upa, da bo to delo o pradavnem človeku dovolj jasno slehernemu čitatelju in da si bo lahko predočil sliko, kako se je človeštvo razvilo oziroma razvijalo od svojega prvega početka, ko se je povzpelo iz vrst živalstva, pa do danes.

Opomba prevajalca: — Prevod tega uvoda ni popoln in so povzete iz njega samo važnejše točke, kolikor je pač potrebno k celotni razpravi, da dobi čitatelj popolnejšo sliko. Celoten uvod bi bil predolg in bi ne zanimal čitatele, ker so v njem natančnejši podatki o delih, iz katerih je pisatelj črpal gradivo za to delo. Raditega čitatelji ne bodo neveljani, ako prevod uvoda ni celoten.

Celo delo je razdeljeno v osem poglavij ali epoh, kar se je razvijalo človeštvo v svoji borbi za obstanek in napredek. Upati je, da bodo rojaki dobili popolno sliko o celem človeškem napredku in razvideli, kako je človek napredoval le valed svoje borbe za obstanek. Ta razprava je že toliko bolj pomembnejša za nas Slovence, ker dosedaj smo bili Slovenci o tem še takorekoč nepodučeni, kako se je človeštvo razvijalo, kako je človek napredoval in se povzpelo na tako visoko stopnjo. Vse, kar smo vedeli je bilo posneno iz sv. pisma, in drugo je bilo takorekoč prepovedano čitati, ker je bilo "brezversko in pohujljivo", ker je bilo po mišljenju cerkvenih učenjakov v nasprotju sv. pismom. — Žal, da Slovenci nimamo ravno o tem tako važ-

nem vprašanju nobenega dela, nobene razprave, nobenega znanstvenega spisa, kar imajo skoro vsi drugi narodi. — Valed tega je upanje, da se bodo rojaki zanimali za to razpravo in jo pazno prečitali, da bodo imeli vsaj malo pojma o človeštvu.

Prevod ni tako popoln, kot bi moral biti, toda kljub temu je upati, da je razumljiv za vsakogar.

PRVO POGAVJE.

VERSTVO IN KULTURA.

Ako hočemo opisati zgodovino človeške kulture, moramo opisati kako se je človeštvo povzpelo iz vrst živalstva in se takorekoč od trgalo od narave same. Kajti način življenja prvotnega človeka je bil popolnoma enak načinu življenja živali. Čim bolj se je oddaljeval od tega življenja, tem bolj je napredoval, tembolj postal je kulturen. Raditega je zgodovina oddaljevanja človeka od najprimitivnejšega življenja. V naslednjih Schillerjevih besedah je cel pomen kulture započen: "Človek, poprej popoln naraven otrok je postal valed kulture nepopolno moralno bitje, poprej sreeen predmet narave, nesreeen umetnik."

Največjega pomena za vse človeštvo je orodje. Raba orodja je oni faktor, ki loči človeka od navadne živali. Medtem ko se žival slepo vrže na svojo žrtve, na svoj plen, se je znal človek polastiti s pomočjo katerega predmeta. Da je človek prišel rabiti orodje, najprimitivnejše, da je zapoedel, da s kamenjem, katerega vrže, s sulico, s pšico, katero izstrelji iz loka, lahko ubije svojega nasprotnika, da lahko s pomočjo orodja pripravi hrano, je obvladal naravo. Človek ni več v vrsti z drugimi bitji, ampak je v gotovih ozirih stopil v osredje, na neko točko, raz katere s ponosom gleda na ostala živa bitja. Izvor človeka se išče v takozvanem v manjkajočem členu naravnega razvoja živih bitij v "pithekanthropos" (pol-človek). Toda človek v pravem pomenu besede je postal človek šele takrat, ko je prišel rabiti prvo orodje, prvi kamen, katerega oblika dokazuje, da ga je rabila človeška roka v nek gotov namen. Raba prvega orodja je povzročila razvoj človeštva, ko je človek korakal od ene iznajdbe do druge, od prve kamene kroglice, katero je ugledil s pomočjo kamena, do najbolj kompliciranega stroja. Vse ta pojav v človeštvu, imenujemo kulturo. Ta predstavlja celo nepretrgano dobo razvoja, v kateri se je človek stopnjeval razvijal in se oddaljeval od živalstva in se prišel zavedati, da je nekaj višjega, nekaj popolnejšega.

Kakor se je kultura človeštva pričela z orodjem in kakor se je orodje izpopolnjevalo, tako je pričelo bogoslužje ali verstvo. Videli bomo, da ima vsako verstvo, bogoslužje ali "kult" svoj izvor v neki novi iznajdbi, katero je človek odkril, ker se je smatralo vsako novo stvar za nekaj skrivnostnega, nerazumljivega, nekaj božanstvenega. Pri vseh narodih opazimo, da je podlaga bogoslužju ali verstvu kaka iznajdba, ki je bila posebno velikega pomena za njih razvoj.

Največjega pomena za razvoj človeštva je gotovo ogenj. Ko je človek znal rabiti orodje in narediti ogenj, se je povzpelo na visoko stopnjo kulture. Iznajdba ognja je tako močno vplivala na človeštvo, da je ogenj podlaga vsemu verstvu ali bogoslužju. To opazimo pri vseh verah, vse vere imajo v svojem kultu ogenj, kot za neko nadnaravno predpodo.

Sveti ogenj vestalk (Stari Rimljani so vzdrževali v svojih templjih noč in dan ogenj, ki je bil izročen v verstvo devic, katere so imenovali vestalke. Opomba prevajalca:), večna luč katoliške cerkve, so zadnji dokazi kulta, ki je imel za podlago ogenj. Prvi človek je namreč smatral napra-

vo ognja za neko sveto in nadnaravno delo, katero ni mogel razumeti in valed tega so ga smatrali za neko sveto stvar, ga častili po božje, in datični, ki je napravil ogenj, je bil v velikih časteh, bil je duhovnik. Altar, katerega imamo v katoliški veri, je bil v pričetku samo kamen, na katerem so napravljali ogenj, darovali žrtve in križ, katerega si krščanstvo predstavlja za štrvenik, je samo simbol dveh križema položenih lesenih palic, na katerih so napravili ogenj s pomočjo drgnjenja ali vnetja. Križ kot simbol življenja najdemo pri vseh bogoslužjih celo pri arijskih narodih, kar nam priča, da imajo vsa bogoslužja svoj izvor v napravi ognja in da sta bogoslužje in kultura dva neločljiva pojma in tesno zvezana drug z drugim.

Prakultura je polagoma prešla v bogoslužje. Čim bolj se je razvijalo bogoslužje, tembolj se je razvijala kultura. V bogoslužju so se ohranili prvi podatki pradobnega človeštva in prehajala od naroda do naroda. Vsi podatki, kolikor jih imamo o prvem človeštvu, se vsi nanašajo na bogoslužje. Kakor so bili v prvih časih srednjega veka samostani in cerkve vrhovi literarnih zakladov, ki so hranili duševni ogenj človeštva, tako so imeli v osrbi prvi oženj duhovniki pradobnega človeštva, ki so ga tudi čuvali kot nekaj svetega misterija in ga izročali svojim naslednikom.

Najpomnljivi naravni pojavi, kot tek solnce, lune, zvezd, oblakov, tolet ptičev, grom in blisk, viharji in nevihte so zelo vplivali na fantazijo naivnega človeka. Toda veliko večji in nepojmljivi vpliv na človeka je pa imel zemeljski ogenj, katerega pojav je bila za njega uganjka; nekaj misterioznega, ki se je razvijalo takorekoč samo iz sebe, kar je bilo za človeka največja dobrota ali pa tudi največji sovražnik, in kar je človek vzbudil s "svojo" oko pod gotovimi pogoji. Ogenj je smatral za nekaj sebi najbližjega, najosrednejšega, takorekoč za nekaj človeški element, katerega se je najlažje predstavljal posebljenega in katerega je lahko častil po božje v neposredni bližini. Smatral ga je za nekaj nadnaravno bitje in valed tega je častil po božje vse stvari, ki so bile v zvezi z ognjem posredno ali neposredno, pričel je častiti nebesni ogenj in druge elemente, ki so bili le količinski zvezi ali sorodni z ognjem.

Ker je napravil prvi človek ogenj s pomočjo križa, valed tega ga je človek tudi najprvo pričel oboževati. In tako najdemo križ pri vseh prvih narodih kot nekaj simbol božanstva. Križ najdemo na vseh predzgodovinskih apomenikih skoraj vseh kulturnih narodov, pri Egipčanih in Babilonecih, na apomenikih Škandinavecev in v templjih Indijcev. Predobni človek je imel dve obliki križa, navadni križ in takozvani kljukasti križ, katerega konci so bili še zaviti in imel podobo koleasa, najbrže radi tega, da so križ lažje pritrili na kamen ali altar, da so lažje narejali ogenj. Staro sveto ime za tak križ je bilo "svastika", katero ime je bilo splošno pri vseh narodih in iz tega znamenja ali križa so nastale prve pismenke ali črke.

(Dalje.)

AMERIŠKI IN BRITSKI PRIVATNI INTERESI KUPUJEJO FRANCOŠKI MONOPOL.

New York, N. Y. — Po poročilih iz raznih virov nameravajo privatni ameriški in britski tobačni interesi kupiti državni tobačni monopol na Francoskem. Cena je baje štiri sto milijonov dolarjev. Pogajanja za nakup monopola se že vrše. Poročila pravijo, da francoska vlada potrebuje denar, da z njim krije angleško-francoske zadolžnice v visokosti za pet sto milijonov dolarjev.

Francoski državni monopol vrže na leto osemdeset milijonov dolarjev dobička. Če bodo privatni

interesi plačali za monopol štiri sto milijonov dolarjev, tedaj jim bo monopol izročeen za več let in kasneje vlade na Francoskem ne bodo imele od tobačnega monopola prav nobenega dobička, ker bo sedanja vlada prejela denar za monopol in ga potrošila za potrebe.

Na Francoskem je nastala opozicija proti taki kupitji.

Natresite ga v svoje čevlje.

Da dosežete za svoja čevlja, spoštani srbeče noge zašlejan komfort, in da ustavite neprijetno potenje in dihanje, natresite v svoje čevlje in nogavice

Severa's Foot Powder

(Severov Prašek za noge). Ta prašek pomaga, da vaše noge niso vlažne in da vaše noge niso v neprijetnem dihanju. Dobič ga pri vsaki lekarji. Cena 25c in 50c.

PRESIDENT WILSON

odpluje 27. julija in vzame vse zaboje od tvrdke

ŠTRUKEL & HORAK,

European Trading and Export Company,

38 Ninth Ave., New York.

VSI ZABOJI, KI JIH DOBIMO DO 25. JULIJA BODO ODPOSILANI S TEM PARNIKOM.

Cena 14c od funta, teža zaboja do 1000 funtov.

POŠLITE TAKOJ SVOJIM, KI POTREBUJEJO VAŠO POMOČ.

HIŠA NA PRODAJ.

Proda se po zeli nizki ceni dobra hiša. Stanarina (rent) prinaša \$52.00 mesečno. Proda radi bledu in lastnik gre na farme. Več se izve na naslov: 1003 W. 20th Street, v pritličju, Chicago, Ill.

Zanimba, letišča in najraznovrstnejša

DOMAČA KURAVILA

katera pripravijo magr. Knappl, imajo vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni omik.

MATH. FREDER

P. O. Box 772, City Hall Station, NEW YORK CITY.

Edini slovenski

SLOVENSKI ZDRAVNIK v Pennsylvaniji

Dr. M. Milojevič

prejšnji vojaški zdravnik in valedni zdravnik deželne bolnišnice v Gradcu na Štajerskem.

417 — Wood Street

PITTSBURGH, PA.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse obročja, šenske in možke bolezni.

Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldne.

Bell Telephone Cedar 2888

843 E. Ohio Street,

N.S. PITTSBURGH, PA.

VABILO NA SLOVENSKI PIKNIK,

ki se vrši

11. julija t. l., ob 8. svečer pri JOHN SKLAMBATOV DORANI V FRANKLIN, KANS.

Jas Fannie Sklamba ujudno vabita vse rojake in rojakinje iz Arma, Bessy Hill, Crowburg, Franklin, Gross in Ringo ter ostale, na ta piknik, kjer bo mnogo lepe zabave kakor tudi plesovanja in je več drugih primernih zabav, kar bo med rojaki napravilo obilo ameha in veselja. Kar se tiče jedil in primernih pijač, ne bo manjkalo. Izgala bo godba orkestra Frank Verhovc in Tony Tomič. Zato se želimo in se priporočamo za obilno udeležbo tega piknika.

Fannie Sklamba.

RAD BI IZVEDEDEL,

kje se nahaja moj brat Frank Bahnik, pred tremi leti nahajal se je bil v New Duluth, Minn. Po njem pozivam njegovo žena Franca Bahnika, vas Godič šte. 52, pošta Kamnik, Gorenjako, Jugoslavija. Ujudno prosim vse cenjene rojake, če kdo ve za njegov sedanj naslov, da mi to naznani, ako bo pa sam čital ta oglas, naj se mi nempodoma prijavi na moj naslov ali pa njegovi ženi v štiro domovino, John Bahnik, P. O. box 358, Hermine, Pa.

VI POTREBUJETE KNJIGO.

Dr. Kern je nad deset let zbiral gradivo za angleško-slovenski besednjak. Vedel je, da Slovenci potrebujejo dober obsežen slovar pri učenju angleščine. Knjiga obsega 25,000 angleških besed z izgovarjavo in slovenskimi pomeni. Če vas angleški jezik zanima in se ga želite priučiti, si jo naročite. Kupite jo za svoje otroke, da se uče pravilne slovenščine. V vsaki hiši bi moral biti en izvod na razpolago cel družini.

Angleško-slovenski besednjak naročite na sledeči naslov:

DR. F. J. KERN,

6202 St. Clair Ave.,

Cleveland, Ohio.

Cena obsežni knjigi je 5 dolarjev s poštnino vred. — Istotam lahko naročite Zormanove pesmi za \$1.25.

RADA BI IZVEDELA

kje se nahaja Alojz Štrekelj, doma iz Golega Brda pri Medvodu. Piše naj svoji sestrični Minki Sadej, omožena Marok, Dolenja Vemška vas pri Trebnjem na Dolenjaskem; Jugoslavija.

Ne čakajte!

Prostor na vseh boljših parnikih je več tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V Vašo korist je, da se odločite za ta ali oni navedeni parnik in si prostor na njem zavarate. Mislite v naprej.

NEW YORK — DUBROVNIK —

TEST.

27. julia — President Wilson.

V začetku avgusta odplujeta parnik Argentina in Panonia, dan odhoda še dosega ni naznanjen.

NEW YORK — GENOA.

17. julia — Regina.

NEW YORK — HAVRE ALI CHERBOURG.

17. julia — Rochambeau.

17. julia — Imperator...

21. julia — La France.

30. julia — La Fayette.

31. julia — Aquasania.

5. avgust — Mauretania.

6. avgust — La Savoie.

12. avgust — Imperator.

14. avgust — La Touraine.

14. avgust — K. A. Victoria.

21. avgust — Rochambeau.

29. avgust — La Lorraine.

Navedeni vozni red je podvržen

stojnim spremembam. Pišite po

cenik za posamezne parnike in

razrede.

Potni listi: — Potnikom prekr-

tim potne liste in drugo, kar ra-

bijo za potovanje.

Is starega kraja

je do sedaj prišlo v Ameriko več

slovenskih naseljencev, za katere

sem jaz izdelal potrebne listine in

katerim sem jaz poslal karte. Ako

želite tudi Vi dobiti sem svoje so-

rodnike, mi pišite za tozadevna

pojasnila.

Za nadaljna pojasnila se obrni-

te na

LEO. ZAKRAJSEK

70 — 9th Avenue

NEW YORK, N. Y.

MALI OGLASI

Classified Advertisements

POTREBUJEM

brivea naj si bodé Slovenec ali Hrvat. Stalno delo, unijska plača, v sredini velike slovenske naselbine. Kateri želi premeniti delo naj se pismeno ali osebno oglasi na naslov: MATT GLAVICH, 305 E. Northern Ave., Pueblo, Colo.

POTREBUJEMO

izučeno izdelovalce metel, navijalce in prebiralec. Moderno urreje na tovarna. Dobra plača, stalno delo.

Frederick H. Mills

Towanda, Pa.

NAZNANILO IN SVARILO!

Cenjenim rojakom uznanjem, da je moja soproga Marija Jeram pobegnila dne 21. junija t. l. med časom, ko sem bil jaz na delu, z nekim malovrednejšem Rudolfom Česnikom. Ona je doma iz Gornje Fužine na Dolenjaskem, rojena Globokar. On pa je iz Palče na Notranjskem, ima velike brke in se mu ne ljubi mnogo delati. Pohrala sta mi ves denar \$1100.00 in s seboj sta vzela tudi štiri otroke in sicer tri dekleta in enega fantička. Starejša deklica je stara 9 let, druga 7 in tretja 5 let, fantiček je tri leta star. Ujudno prosim vse rojake, če kdo ve za njih naslov, naj mi to nemudoma naznani, in kdo prvi naznani, dobi \$10.00 nagrade. Ne iščem ju radi žene, ampak otroci se mi smilijo, katere bi tudi rad nazaj dobil k sebi. Pobegnula sta iz Slickville, Pa. Kdor prvi naznani, dobi nagrado, katero ima v rokah br. Jurij Previč. Naznanilo je poslato na moj naslov: Juri Jeram, S. R. Box 125, Export, Pa.

(Opomba: Podpisani potrjujem, da imam jaz pripravljeno svoto \$10.00 za nagrado onemu, ki prvi to naznani. Juri Previč, S. R. Box 125, Export, Pa.) — Adv.

GRAMOFONSKÉ PLOŠČE

Velika salona ur in sletnine

Wm. Sitter Co.

5805 St. Clair Av.

Cleveland, Ohio

Naročniki Pozor!

Znamenje (Julija 1-20) pomeni, da vam naročnica poteče na ta dan. Ponovite jo pravočasno, da se vam lista ne vstavi. Ako lista ne prejmete, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, pišite nam dopisnico stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri njih lahko plačate naročnino.

Valed draginje papirja smo povišali naročnino, od 1. julija, t. l. naprej.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70.

Naročnino lahko tudi sami pošljite na naslov:

UPRAVNIŠTVO 'PROSVETA',

2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Pošiljamo denar v staro domovino.

Kapital vložen in pridobil zasluge blizu \$5,000,000

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na

Slovensko, Hrvatsko, Dalmacijo in Istri.

Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarsko in Rumunsko.

Jamčimo za vsa poslani denar, enako kot pred vojno, da bodo hitro in točno izplačani.

KASPAR STATE BANK

1800 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Slovenska zemlja.

KAMENČE ALI SAVINJSKE
ALEK. NJIŠ ZORADRA
IN NJIŠ LICE.Spisal Ferdinand Seidl.
(Konec.)

Ruša je boru podobna, ampak da se izogne nevarnostim, ki jim je izpostavljeno kvišku rastoče drevo, raste v široko. Kratko, grčavo deblo poganja zgolj križem po tleh plezajoče, semterje zvite veje, ki se dvignejo šele proti koncu kvišku, da svetlobi izpostavijo trde, temnozeleno igličaste liste. Če debela snežena odeja potisne veje doli do tal, nič ne de; saj so iz tako prožnega lesa, da jih ne stare težke breme; ko jim pa pomlad odzvam, se zopet dvignejo neškodovani. Pod seboj si napravi rušev grm toplo odejo od odpalih igel, viharjem pa soglasno kljubuje pri tihavi stas, prožnost vej in družna rast. Zadovolja se s počasno rastjo in ima temu primerne zahteve. Zatorej odoleva neprijetnostim svojega bivališa nad drevesno mejo in celo izorno uspeva.

Premnože izmed alpskih rastlin imajo blazinasto rast. Globoko v temno skalno zev segajoča korenina požene kratka stebelca na vse strani; stebelca se še razcepijo in tako se naredi gosta blazinica podobna polutki. Njeno površje tvorijo konci vej s šopkom vedno zelenih listov. Zamrli starjši listi pokrivajo večje tja do aredišča blazine. Večkrat se združi po več blazinice, potem tvorijo malo rušo. Slednjič se odpre na kratkih pecljih obilica živobarvenih cvetov, da imamo pred seboj mičen vrtec na skalnem površju (Silene acaulis l. dr.) Človeku se miho stori, ko vidi, kako si je znala rastlina z umnim razpolaganjem prigrispariti pristno in bogato svatovsko obleko. Zoper surovo silo viharja varuje rastlino pritlikava rast in pa dolga, razcepljena korenina, ki jo je čvrsto zasidrala v podlagi. Zoper pesek, ki ga pripodi veter s seboj, varuje gladko površje blazinice in pa čvrsti ustroj golih ali pa v gosti doličastih listov. Blazinica čepi tik nad svojo trohico prsti, da je veter ne razpiha, ne razsuši in ne razmrza. Gosta gušča vejice v blazini in pa zamrli listov na njih skupno služijo kakor gobica, ki se ob dežju željno napije in potem oživljuje vodo drži skopo v zalogi. Ves notranji ustroj listov je pa tudi po tem, da z vodo varčuje kar najbolje.

V alpskem pasu se zbudi rastje iz zimskega spanja v višini 1400—1500 m šele proti koncu maja, v višini 2000 m stoprv ob početku julija. Sredi septembra pa že zopet zimski sneg pregrne višave. Rastlino mora torej življensko delo vsega leta izvršiti v kvečjem tleh ali štirih mesecih. Na srečo so ob času alpske pomladi dnevi dolgi in noči kratke. Zatorej se rastje, kakor hitro se je probudilo, iznenadno hitro razvije. V vseh lističih, vejicah in koreninah se zgane ter nevidno giblje živa snov in se žuri, da opravi svojo nalogo. In ta ni mala.

Saj ima alpska rastlina isti življenski smoter kakor njene srodnice sestre v nižavi. Ko namreč življenja vesela, alpska rastlina doraste in stoji dovršena v vseh svojih delih na svojih tleh, ko čuti v sebi moči ne le, da se sama vzdrži v trdn boju za obstank, nego ima tudi dovolj imetje naložena v steblo, v koreninah in listih hoče z njim kakor skrbna rastlina mati ustvariti nov čvrst zarod, ki ostane, ako bi njo ugonobile od vseh strani preteče nevarnosti. Skratka: dosepevi na višek svojega bitja, omisli si alpska tako kakor dolinska rastlina v nežnem, pestrem cvetju svatovsko obleko. V njem zasnje ona drobna, životvorna zrnca, ki jih imenujemo semena. Ta se ob svojem času odločijo od svoje rastlinske matere in so usposobljena, da iz njih vzklje novi zarod.

Enoletne rastline bi vsega tega obširnega dela ne zmogle v kratkem alpskem poletju. Zatorej se uredijo alpske rastline tako, da morejo s skromnimi sredstvi prezimovati: imajo namreč večino podzemeljsko deblo, to je koreniko in pa vedno zelene liste. Cvetne brate ali popke zasnuje rastlina vse že v poletju. Skrbno zavarovani potem prezimijo. Ko sneg skopni, se cvetje hitro razvije s pomočjo hranilnih snovi, ki so založene v koreninah in v listih. Sedaj šele lanski listi odpadejo

in novi nastanejo.

Znano dejstvo je, da je toplotni in svetlobni učinek solnenih žarkov v višavi večji, nego v nižini. Kajti skozi ozračje prodirajo žarki oddajejo spotoma svetlobo in toploto ter pridejo oslajeni do nižinskih tal. Uspeh jakih solnenih žarkov v alpskih višavah pa je, da se barve cvetju razvijajo bolj nasičene, in da je cvetje na pritlikavih steblih iznenadno veliko. Z obojim pa je usposobljeno, da tem uspešnejši vabi čebele in druge v višini itako redke žuželke, da prenašajo cvetni prah (pelod) od cveta do cveta in s tem omogočujo, da zasnovana semenska zrna morejo zoreti in se z njimi doseže življenski smoter.

Treba je le še skrbeti, da pridejo semena na ugodna tla, kjer morejo vzkliti in se dalje razviti. V ta namen uporablja večina alpskih rastlin — veter. Pač jim je veter nemil sovražnik, kadar naraste do viharne sile, sicer pa se da izorno izkoristiti za prenašalca semenskih zrn. Rastlinska mati zatorej ustvari mala, lahka zrnca (slečve seme n. pr. tehtu 0.000.025 g) v obilnem številu in z letalnimi napravami jih preskrbi, to je s šopom trde dlake, ali s kožato perotjo. Zatorej ni nobena skala prenasamna, noben polmol v strmi steni pretesen, da bi ga ne bil naselil veter z životvornim semenskim zrcem in s tem povekal območje nevzdržno prodirajočega živega stvarstva.

Tako se menjavajo v življenju alpske rastline težave in slasti, borbe in zmage. Določile so ji v tisoletjih geološkega razvoja vsa sedanja čudovito prikladna notranja in zunanja uredbo in so ustvarile iz nje odlični nakit visokogorskega sveta.

SAMOMORI V SING SINGU
NARASČAJO.

New York, N. Y. — Kaznenec John Murphy je skočil iz četrtega nadstropja in se ubil. Bil je drugi samomor v teku štiri in dvajset ur. Štirje drugi kaznenici so pa hoteli izvršiti samomor, toda čuvaji so preprečili njih namen.

VLAK SKOČIL V POTOK.

Bombard, Ia. — Osem oseb je bilo ubitih in trideset ranjenih, ko je osebni vlak skočil v Bloody Creek. Nesreča se je dogodila pol milje proč od Arnolda, Ia.

STRELA UDARILA V RUDNIK
IN RANILA RUDARJA.

Clearfield, Pa. — Nenavaden slučaj se je pripetil tujak pred nekaj dnevi, ko je strela udarila v železni drog pri vходу v rudnik in tok je šel po železni tračnici v rudnik, razbil lopato in vrget ob tla rudarja A. Withella, ki je nevarno ranjen.

BRYAN NI ZADOVOLJEN S
COXOM.

San Francisco, Cal. — William J. Bryan je izjavil večeraj, da nominiranje običajnega gubernorja Coxa pomeni kapitulacijo demokratske stranke pred velikimi finančnimi interesi. Bryan pravi, da je treba soditi posameznega kandidata po njegovi pajdajši in on vidi Coxa v družbi žganjarskih interesov in velikih profitarjev. Dalje je rekel Bryan, da je velik business dobil, kar je iskal pri demokratih in republikancih in zdaj mu je vseeno, kateri kandidat stare stranke je izvoljen.

DEMOKRATJE NO POSARILI
NOMINIRATI POSEBNEGA
KANDIDATA.

San Francisco, Cal. — V splošni razburjenosti in zmešnjavi, ki je vladala na konvenciji demokratov zadnje tri dni, so delegatje po končenem nominiranju predsedniškega kandidata v ponedeljek zvečer pozabili, da je treba nominirati tudi kandidata za podpredsednika. Ko so se spomnili, da jih čaka še eno delo, so sklenili, da se vrši v ta namen zadnja seja konvencije v tork popoldne.

ROSAKI: Karolite se na knjigo Kajkove Matice S. N. P. J. Matice izda pet knjig, kakor hitro se oglej dvatisoč naročnikov. Naročnina s pristojnino vred za prvih pet knjig je tri dolarji. Ako ni nastopila Matice v vaši naslovi, pošljite naročnino takoj Matice: Frank Ald, 2134 South Crawford Ave., Chicago, Ill.

VABILO NA PIKNIK

kateroga priredi

Društvo "Sinovi Slave"

štej. 168, S. N. P. J., dne 11. julija, 1920, na Woodville Heights, Conemaugh, P.

Vabljeni so vsi člani in vsa društva domače in bližnje okolice kakor tudi vsi rojaki in rojakinje iz Franklin, Bon Air in Johnstown, Pa., da se udeležijo v mnogem številu ter nam pomagajo do boljšega uspeha, ob enakih prilikah smo pripravljeni vrniti.

Vstopnina za moške osebe je 25c, ženske in otroci so prosti vstopnine.

Veselični odbor bo skrbel, da bo vsega na razpolago za želja vta in prazne zabave ter za vsa potrebna točno postrobo. Torej pridite vsi in se zabavajte z nami v prosti naravi. Na evidenje dne 11. julija na Woodville Heights.

Opomba: Društvena seja se vrši dne 11. julija ob 1 uri popoldne in po končani seji odkorakamo skupno na piknik.

Vse skupno najljubšeje vabi ODBOR!

Premislite dobro, kome boste izročili denar za
pošiljatev v stari kraj ali pa za vožnjo listko.

Sedaj živimo v času negotovosti in skrb, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavi v denarnem prometu nepričakovane zapreke starim izkušenim in premočnim tvežkam; kako bo pa malim neizkušenim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatev se zadnji čas po novi vrsti in na novi način primerno spoznamo sameram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačajo.

Denar nam je poslali najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER,

32 Cortlandt St.,

New York, N. Y.

Zahvalno pismo iz
stare domovine.

Od naših POTNIKOV, kateri so potovali
staro domovino po posredovanju bankirja v
HENRY C. ZARO.

Cenjeni gospod Zaro!

Sedaj, ko smo srečno prišli domov, smatramo si za našo dolžnost, da Vam pišemo iz svobodne Jugoslavije. Potovali smo lepo, hitro in dobro; povsod smo bili lepe sprejeti in pričakovani; naši kovčki so se vozili z nami, ravno tako, kakor ste vi to preiskrbeli in nam obljubili; denar smo v Ljubljani po Vašem čeku v redu sprejeli in sicer ne da bi bilo treba plačati kake posebne pristojbine in ne da bi imeli kake posebne neprilike, ko nam je bil denar izplačan po Prvi Hrvatski Stedionici, na katero so se Vaši čeki glasili. Dobili smo prave naše jugoslovanske kolekovane krona, kakor ste nam Vi pred odhodom povedali; nadalje Vam moramo tudi naznaniti, da so naši sorodniki, katerim smo po Vašem posredovanju pošiljali denar, slednjega v popolnem redu in pravočasno sprejeli.

Zato se mi Vam in upravitelju Vašega Jugoslovanskega bančnega oddelka Aleksandru Petroviču najpriščneje zahvaljujemo glede Vašega dobrega, brzega in poštenega odprnanja nas v stari kraj. O Vašem poštenem in vestnem delovanju smo tako tukaj, kakor tudi še ko smo bili v Ameriki, mnogo slišali in sedaj smo se popolnoma uverili, da je temu v resnici tako.

Vse pogodbe in pooblastila, katera nam je Vaš upravitelj Aleksander Petrovič, ki je starokrajski odvetnik, napravil, so tukajšnja sodišča sprejela, tako da je vse v redu in da naši sorodniki niso imeli glede tega nobene neprilike. Z ene besedo, vse je bilo natančno tako, kakor ste Vi nam pisali, če predno smo se podali na pot.

Ker smo po Vašem posredovanju tako udobno potovali in tako hitro prišli do našega končnega cilja in sicer to vale le radi Vašega vestnega posredovanja, Vas vsem našim rojakom najtopleje priporočamo in jim svetujemo, da potujejo le s posredovanjem, kakor tudi pakete in da le potom Vaše posredovalnice izdelujejo pogodbe, prošnje, pooblastila, prenase, testamenta in vse drugo, ako žele, da bodo imeli vse v najboljšem redu, oziroma tako, kakor je bilo nam postreženo.

Tako toraj naši Jugoslovanski rojaki govorijo in pišejo o bankirju Zaru in radi tega ne iščite drugod temveč kadar sklenete, da boste potovali v stari kraj, potem pišite Vašemu Jugoslovanskemu državno-pooblaščenemu bančnemu zavodu

S srčnim pozdravom

Jože Zagor.	Josip Domović.	Stefan Ivoković.
Antonija Bulgoj.	Lovrene Staden.	Frano Gelič.
Stefan Stojanov.	Josip Sapekov.	Nik. Zivolič.
Jurij Marković.	Jurij Krstićević.	Jos. Rajkov.
Peter Habanek.	Josip Prindelič.	Franc Šurina.
Fran Dobović.	Stefan Gutman.	Milan Zlatič.
Nikolaj Murtešević.	Marija Tomašević.	Tom. Zavrbin.
Mich. Peraković.	Jos. Šnogač.	Janez Godec.
Luka Graničič.	Stefan Kocanja.	Stefan Krnjič.
Ivan Vutko.	Miha Kurančič.	Josip Posaec.
Josip Galič.		

HENRY C. ZARO

39 Cooper Square, Third Ave. cor. 6th Str.

NEW YORK CITY

Tel. Graham 7097.

Slovenska Narodna

Podporna Jednota.

Ustanovljena 9 aprila 1904.

Izbor. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2637-39 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

Prosednik Vincenc Calhar, predsednik Anton Hrest, Stej 148, Conemaugh, Pa., sekretar gl. tajnik Math Turb, tajnik bolnišnice oddelek Paul Berger, sekretar gl. blagajnik Frank A. Tavekar, uravnotežile glavnice Filip Gadien.

POROTNI ODBOR.

John Underwood, predsednik, 408 Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenhar, Stej 276, Baraboo, Ohio, Jos. Radich, Stej 432, Smithfield, Pa., Frank Samrak, 2500 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2637-39 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. VZRODNO OKROŽJE: Rudolf Pinterich, Stej 436, Bridgeville, Pa. Anton Radich, Stej 73, Wick Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulzer, Stej 104, Green Lake, Ill. Jozsef Loe Kular, Stej 246, Gilbert, Minn., za overenopad.

Nadzorni odbor.

Matt Petrovič, predsednik, 18317 Waterloo Rd., Collingwood, Ohio, Jos. Ambrožič 414 Pierce St., Kvelet, Minn., Jos. Kalan, 1907 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincenc Calhar, John Underwood in Matt Petrovič.

Zdravstveni odbor.

PRESEDNIK: Frank Ald, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

John Trdaj, Stej 187, Lawrence, Pa.

John Ovan, 245 Englewood, Detroit, Mich.

Jos. Stuch, 1101 E. 62 St., Cleveland, Ohio.

Mary Udevič, 1844 So. Rardin Ave., Chicago, Ill.

VINOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6203 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETA": Jos. Faverinč.

POZOR! — Korrespondenca s gl. urednikom ki dolje v glavnem uradu, se vrši izključno VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika in na njegov Predsedništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolnišice tajništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednake vrste se naslovi: Tajništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z SLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pošiljke glede posredovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je spodaj.

Vsi prihodki na gl. porotal oddelek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse prihodke proti uredništvu glasilo se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, namenjeni, oglej, naročila in spisi vseh, kar je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošiljajo na naslov "Prosveta", 2637-39 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

BANKA EMIL KISS

vstanovljena 1898.—državno nadzorovana)

pošilja denar hitro, zanesljivo in pod jamstvom na vse kraje po najnižji dnevni kurzi ceni in je ena prvih bank, ki je dosegla izplačilo vseh Vaših pošiljatev v stari domovini. — Izdaja bančne nakaznice, (Drafts) in pošilja hranilne vloge na vse zanesljive denarne savode v domovini.

Sprejema hranilne vloge, plačuje 4% obresti ter izplačuje vloge brez odpovedi.

Kupuje, prodaja in menjuje denar po najnižji dnevni borzni ceni.

Izvršuje točno, vestno in najceneje vse pravne in notarske zadeve.

Prodaja "šifkarte" za vse parobrodne družbe po izvirnih cenah in Vam zamore urediti vse potrebne, da dobite svoje is stare domovine v Ameriko.

Edor želi potovali v stari kraj, stori najbolje, da si TAKOJ zaara prostor, ker s tem si prihrani nepotrebnega čakanja in strokov. Za sedaj zamorete dobiti prostore na sledečih ladjah:

NEW YORK—TRST:

"ROMA" 10. julija	\$ 90.35
"SELVIDESE" 15. julija	 130.00
"PRESIDENT WILSON" 27. julija	 130.00

NEW YORK—HAVRE:

"LA SAVOIE" 3. julija	\$ 76.00
"LA LORRAINE" 10. julija	 76.50
"LA TOURAINE" 13. julija	 76.50

Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite osebno ali pismeno na storo in priznanja vredno tvrdko

EMIL KISS.

133 Second Ave., vogel 8. St.,
NEW YORK, N. Y.

Najceneje in najhitreje

pošiljanje denarja v stari kraj, se obavlja potom čeka (draft).

VSE KAR JE POTREBNO JE TO:

Mi vam pošljemo ček in vi ga sami pošljete naslovljeno, in on pa kadar ta ček dobi, gre enostavno do najbližnje hranilnice, banke in tam dobi denar za ček.

Čeke izdajamo na vse velike banke v Jugoslaviji. Pošljamo denar tudi potom in brzojavno. Njena cena je vedno najnižja.

Pošljamo denar tudi v domovino za vloge v hranilnice sia vse za vse hranilnice v Jugoslaviji, ter dobimo za vse uleone knjižnico v kratkem času.

Prodajamo parobrodne listke za vse proge. Našim potnikom preskrbimo vse potrebne listine brezplačno. Vam preskrbimo avtorizirane listine starega kraja v Ameriko, ter opravljamo vse notarske posle kot: uradne spise, pooblastila, pogodbe, i. t. d.

Fridite osebno, ali po nam pisane na pošto.

NEMETH STATE BANK

JOHN MEMETH, president.

10 E. 22nd St.

New York, N. Y.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v oklepaju n. pr. (Julija 1-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovito je pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PROFITARSKA SLEPARIJA ODKRITA.

Cena je padla, zelo nizko je padla! To ni laž, ampak je to gola resnica! Cena je padla, toda kateremu produktu in zakaj je padla?

Borizijani, mešetarji in špekulantje naznanjajo, da je cena za funt volne padla za nominalno vrednost dvajset centov.

Kaj se je pa zgodilo, da je cena volne padla pod produkejske stroške?

Sezona za striženje ovc se je približala in oderuhi žele pokupiti volno po nizki ceni, da jo spravijo v svoja skladišča, na kar razbodbajo v svet, da je nastalo na trgu veliko pomanjkanje volne in da je treba volno podražiti.

Prva posledica te oderuške manipulacije je že tukaj. Farmarji, ki se pečajo z rejo drobnice, so odložili striženje volne, ker cena ne pokrije stroškov.

Ali ta manipulacija govori jasno kot beli dan, da so bile vse vesti o pomanjkanju volne na svetovnem trgu, ki so jih razglašali gotovi oderuški krogi s pomočjo velebizniškega časopisja, navadna in prosta laž. Kajti če bi res bilo kedaj postalo pomanjkanje volne na trgu, tedaj ne bi mogla cena za volno pasti tako hitro in tako nizko. Še nedavno je bila nominalna cena za funt volne še izredno visoka. In ker v tem času ni prišla nova volna na trg, je doprinese dokaz, da so skladišča zvrhana z volno, ljudstvo se pa mora oblačiti v obleko, ki je napravljena iz bombaža in starih cunj, katero pa mora plačevati po pravih oderuških cenah.

Kaj so torej pomenile besede v velebizniškem časopisju v zadnjih štirih letih, da volna primanjkuje, da volne ni itd.? Te besede so bile navadna profitarška zvižaja, ki je služila gotovim profitarjem, da so odrli ljudstvo in vlado pri dobavi vojaške obleke.

Profitarji so se malo prenačili, ko so tako hitro znižali ceno volni, ko se je približal čas za striženje ovac. Njih slepa lakomnost se po večjem profitu je odkrila njih igro, tako da ljudstvo zdaj vidi s kakšnimi kartami so dozdaj igrali. Volne ni nikdar primanjkovalo in ne primanjkuje tudi sedaj!

In kako je z drugimi produkti? Veliko pšenice je ostalo še od lani, letošnja letina je izredno dobra, profitarji pa že obetajo, da se pšenica pozimi podraži, kar pomeni toliko, da obesijo košaro s kruhom tako visoko, da ljudstvo ne bo moglo do nje.

Deviza profitarjev je vedno bila: Oderi farmarja pri nakupu produkta, konzumenta pa, kadar mu prodaja produkt.

In če ljudstvo ne bo v jeseni izrabilo glasovnice pri glavnih volitvah v svojo korist, bodo profitarji in oderuhi še nadalje drli ljudstvo po tej devizi.

Revolucija za revolucijo! — Revolucija v Mehiki je končana! Ali res? Brzjav je sporočil, da je revolucija v Mehiki končana, a brzjav poroča, da mehiški vojaki groze z novo revolto. Kaj pa se je zgodilo tako važnega, da vojaki groze z revolto? Sedanja vlada je dosegla svoj cilj, velike armade ne potrebuje več in se je odločila, da odpusti polovico armade domov. Povsod drugje so vojaki veseli, če so odpušteni domov, v Mehiki seveda ni tako. Vojaki pravijo, da nočejo domov in da ostanejo v armadi. Seveda vojaki ne govorijo tega, ampak tako govorijo oficirji, ki so čez noč postali lajtnanti, kapitani, majorji, polkovniki in generali, ko se je zbirala "revolucionarna" armada. In kar ti oficirji pravijo, ki so prišli do prepričanja, da se bolj udobno živi, če je človek oficir, kot žive navadni civilisti, potrjuje njih vojaki, katere so privedli s sabo v armado.

Vlada je zdaj v zadregi, kaj naj stori s temi vojaki? Ona računa pač takole: Če pošljemo domov dve sto tisoč vojaško izvežbanih ljudi, postojni nevarnost, da se ti ljudje združijo, pritegnejo nase še druge nezadovoljne in strmoglavijo sedanjo vlado. In da se to ne zgodi, se mogoče vlada odloči, da obdrži vse te vojake v službi. Ali če bo s tem činom preprečila novo revolto, je pa drugo vprašanje, kajti Mehikancem so prešle krvave revolte tako v meso in kri, da ne morejo živeti brez njih.

Izdajalci socializma na Poljskem.

Dunaj, Avstrija. — Zgodovina ne bo mila napram socialistom tiste vrste, ki so pozabili na svojo mednarodno delavsko solidarnost in se posodili blaznim imperialistom svoje države, kot so storili nemški večini leta 1914 in poljski renegatje leta 1920.

Pred nami so dokazi, kako so voditelji socialdemokratske stranke na Poljskem zapeljali poljske delavce in se vrgli v divjo furijo v službo imperialistične šlahte, ki vodi ofenzivo proti sovjetski Rusiji. Dokaze so potrdili nekateri poljski socialisti, ki bivajo na Dunaju in ki dobro poznajo dotične izdajalce delavstva na Poljskem. Oni se ne ščadijo, kajti isti notorični socialistični voditelji so med vojno podpirali Avstrijo in Nemčijo in zavedni poljski delavci so že davno izbrisali njih imena iz svojih src in sramota je samo njihova.

Žalostno predvsem je to, da je Daszynski tudi med renegati, ki se navdušujejo za vojno proti Rusiji. Angleška delavska stranka je prve dni junija poslala protestno brzojavko "zmernemu" ali desnemu krilu poljske socialistične stranke, v kateri je obsodila poljske socialiste, ki podpirajo ofenzivo proti Rusom. Na ta protest je odgovoril Daszynski s klavnim pojasnilom, da poljska socialistična stranka zahteva neodvisnost, Ukrajine kot pogoj za mir z Rusijo. Ta odgovor je potrdil sumnjo angleških sodrugov, ki poprej niso mogli verjeti, da bi se bila Daszynskijeva frakcija tako spozabila. "Neodvisnost" Ukrajine je tista struna, katero ubira vsi poljski šovinisti in zavezniški imperialisti, da zakrijejo svoj program osvajanja in ekspanzije.

Daszynski je med vojno podpiral Černonovo politiko v Avstriji. Ogrski in stori je vse, kar je bilo v njegovi moči, da bi obdržal poljske delavce "zvesto avstrijski grški monarhiji". Ko je bil avgustuarji 1918 podpisani brestlitski mir in ko so socialisti v Avstriji oklicali štrajk iz solidarnosti napram ruskim socialistom, je takrat protestiral tudi Daszynski, toda ne proti roparski brestlitski mirovni pogodbi, temveč proti štrajku avstrijskih delavcev. Od premirja sem agitiral Daszynski za vojno proti Rusom in Čehom.

V svojem odgovoru angleški delavski stranki se Daszynski sklicuje na poljske socialistične časopise, češ da je pisalo za mir z Rusijo. Žalostna nam majhna listi, kot je "Robotnik", ki je glasilo desnega krila socialdemokratske stranke na Poljskem, so pisali in še pišejo bolj šovinistično in imperialistično, kot pa pravi reakcionarni časopis. "Robotnik" odprto podpira Petluro in njegove klerikalne grafičake v Ukrajini, medtem ko je pred kratkim priznal, da so ukrajinski kmetje proti Petluri. In kmetje v Ukrajini tvorijo 88 odstotkov vsega prebivalstva.

V Krakovu izhaja socialpatistični "Naprzod", ki je pred ofenzivo tesar zahteval mir z Rusijo, ali čim so zapeli poljske trombe bojno pesem, je nenkrat izgubil glavo in priključil slavo militaristom, tako da je prešel najbolj nazadnjaške šovinistične liste. "Naprzod" je še prej pozival poljsko vlado, da naj napove vojno Čehoslovakiji in okupira Tesinje kot nagrado za napad na Rusijo. In to je socialistični list!

V poljski skupščini sedi židovski "socialist" Lieberman, ki je po padcu Kijeva predlagal v zbornici, da se vladi izreče zapoved, ker je "tako modro in uspešno vodila ofenzivo proti 'boljševikom', a končno je pripomnil: 'Zdaj, ko imamo Kijev, lahko govorimo o miru z Rusijo'. To si naj zapomnijo oni kričarji, ki vedno vpijejo, da samo židje podpirajo ruske boljševike.

Vendar pa ne smemo misliti, da so vsi poljski socialisti zbežali za omenjenimi generalistami. Oskudni listi. Desničarska skupina ni velika in se kreči vedno bolj. Poljski delavci so spoznali prevaro in se s studom obračajo od laž-socialistov. Bodočnost Poljske je v socializmu, ne pa v rokah izdajalcev socializma.

Giolitti se je udal socialistom. Rim. — Giolitti je obljubil socialistom, da vlada ne bo več pošiljala vojaških čet v Albanijo, razun prostovoljce.

Socializacija zdravniškega poklica.

Po izreku Goethejevega "Fausta":

V prirode globočino ne prode ustvarjen duh," je zdravništvo bolj umetnost, kakor znanost, toda ker se mora posluževati znanstvenih metod, je oboje obenem: Znanost in umetnost. Umetnost, ker je vseh težak kos umetnosti izreči pravo diagnozo o kakšni bolezni; znanost, ker mora zdravnik vedeti, kaj mu je storiti, da vrne bolniku zdravje.

Znanje in izkušnja gresta pri resno mislečem zdravniku roko v roki. Izkušnja mu ostri pogled za značaj človekove bolezni in pogostoma mu zadostuje kratak izraz lica (Facial diagnosis), da ve, kaj mu je storiti.

Medicinska zahteva znanstvenosti, če gre za to, da se odkrijejo vzroki gotovega telesnega in duševnega stanja človeka, da se doleti nekakšni gotovih zdravil in omejitev njih rabe, da se iznajdejo gotova operacijska sredstva. Medicina pa zahteva na drugi strani tudi veliko zdravniško znanje, da se more zdravnik vprico nekaterih preizkušenih zdravilnih sredstev bliskoma spomniti, katero je v danem slučaju pravo in primerno in da ne zamudi pravega trenutka v možnem zdravilnem procesu.

Če postane za mnogo zdravnikov, ki napredujejo s časom, to se pravi, ki ne razirajo svojega znanja, ga ne poglabljajo z novim pridobivanjem, zdravniško kupčijo-ekodelstvo, tedaj je tukaj umetnost in znanost medicine le še plašč za zelo dvomljivo in pogostoma le kričarsko sejmarnstvo, preračunano za kaline, katerim se praznično žepi, kar se lahko opazva vsak dan v velikih kapitalističnih časnikih oglaših.

Kulturna naloga medicine ni le zdraviti bolezni, ampak predvsem in zlasti preprečiti bolezni. Ali se to neizpolni? Nikakor ne. Vednoma se omejuje na zdraviljenje bolezni in ne na preprečevanje bolezni, ker si da zdravnik plačati, tudi če se poizkus ponesreči, celo tedaj, če je odvisnik, kakor se zgodi v mnogih slučajih, sam kriv ponesrečenja, ker ne ve, kar je bilo čisto gotovo, poslužil popolnoma napredni zdravilnih metod. Na ta način bi bilo krivo, če bi se mu kaj posebno očitalo, da zanemara svoj glavni nalog! Preprečevanje bolezni. Očitek bi ga nekolikoadel v tem, da ne zahteva on oziroma zdravniški stan kot tak z vsa odločnostjo od državnih oblasti, to je od družbe, da izvede načelo preprečevanja bolezni, profilakse, in da ne postavlja svojega dela v javno službo.

Prav skromni in majhni začetki, da se prevede zdravniški poklic v javno službo, so pač v nekaterih mestih in krajih v instituciji okrajanih zdravnikov, ali to so le ubožniški zdravniki, ki urejajo svoje delo s stališča dobrotelosti in gledajo na svoje bolnike kot reveže, kar je vsekakor nedostojno in se mora odločno odklanjati.

Podobne neznatne začetke v tem smislu, da se prepreči gotovi nedostaki in se ustvarijo sanitarne razmere, pomenijo tudi zdravstvene oblasti občin, toda tu je to še prava razumovanja za svoje naloge in so večinoma "kamuflačni", to se pravi, da predstavljajo nekaj, kar v resnici niso, in kar v današnjih socialnih razmerah, obvladanih od kapitalizma, niti biti ne morejo. In ker je padel zdravniški poklic na nizko stanje čisto kupčijskega stanu in razjeda, kakor trgovska podjetja, vzajemna konkurenca, ki pa je bolj etična načela hinavsko zakrinkavajo, ni čuda, da je zdravniški stan kot tak in celo organizirano zdravništvo tako brez vpliva na javnost, da presojajo vprašanja, ki spadajo le pred forum zdravnikov, nevedni lajki, in da izrekaajo zdravniki, če jih pokličejo k presojanju takih vprašanj, mnenja proti svojememu prepričanju, v prid gospodarskim in političnim frakcijam in faktorjem, vlaškimar se ponižuje medicina na "stopnjo uslužnega hlapca strank."

Izredno važni in veliki poklice zdravnikov trpi torej na tem, da ni v soglasju s svojo kulturno nalogo socializiran. Kakor delavski razred je odvisen od milosti tistih, ki ga plačujejo, nesvoboden in — kar je za gospode zdravnike precej trda beseda — zaslužjen. Svoboda nima, da bi ravnal in svetoval, kakor smatra po svojem prepričanju, da je prav in potreb-

no. Da more eksistirati, pogostoma da more le vegetirati, in čisto, da si more le povrniti svoje velike izdatke, mora imeti vedno prijazno smehljaj na obrazu, mora govoriti z vsako neumno gosjo, ki si domišlja, da je bolna, kakor sama želi, pripisati vsaki moderno histrični babnici kakšno težko bolezen, ker pričakuje od njega to in ker bi to gotovo storil njegov konkurent, če ne stori sam to. Lagati mora sebi in drugim, pljuvati svojemu znanstvenemu prepričanju v obraz, tekati v cerkev, se delati pobožnega skratka biti popoln, zaničljiv hinavec. In vse to brez protesta, ne da bi smel skriti vsaj pest v žepu. Ni li zdravnik navaden, sam sebi zaničljiv hlapec, na slabšem kakor delavec? Absurdno! Njegov stanovski ponos, povsem kriv, neumen, neopravičen ponos mu brani predreti družbeno kamuflačno, zahtevati njegovo lastno pravico, se postaviti v vrste zatiranih in odkloniti napitnice.

Kakno ugleden, cenjen in splošno spoštovan bo zdravniški poklic še le tedaj, kadar se povzpne v javno službo! Organiziran v zdravniških komisijah, rešen kapric, predsodkov in idiosinkrazij ljudi, bodo zdravniki postavljeni pred veliko nalogo, da določajo, kaj se mora zgoditi, da se dvigne zdravje prebivalstva, da se prepreči grozeče bolezni, da se vrnejo bolniki in težko bolni v sanatorijih velikega sloga življenju na stroške splošnosti, ki ne bi bili od daleč enaki stroškom za marsikaj nepotrebnega v sedanjih razmerah.

Socializiranje zdravniškega poklica je ena najvažnejših nalog sedanosti ali bolje rečeno bodočnosti. Kajti nikakor se ni vdajati naprečnemu upanju, da se izpolni ta za človeško družbo nadvse potrebna zahteva v sedanosti brez velikega boja. Ne kapitalizem, ne zdravniški ceh, to se pravi tisti zdravniki, ki delajo največje kupčije, in ki so največji lakaji kapitalizma, se ne bodo iz lastne volje ogreli za to socializacijo. Kapitalizem neče ališati, da niso bavlili tisti, ki spravljajo ljudi od življenja v smrt, ampak da je to nezadostna hrana. In zdravniški ceh neče ališati, da obožuje le slabotno teorijo, hoteč podpirati kapitalizem; da nle ne vedo o okolici, v katerih je nastala ta bacilska teorija, to se pravi, kako je njen izumitelj Pasteur le vsled tega postal veliki "dobrotnik" ljudstva, ker je plagiriral temeljno odkritje svojega sodobnika Béchampa o mikrozmih, oziroma kako je, recimo nevedoma, prilagodil plagiat kapitalizmu.

Bila bi hvala naloga za zgodovinarja medicine postaviti zgodovino zdravništva v razmerje do gospodarskih faktorjev raznih dob in v našem času, v razmerje do velekapitalizma, in prav ocniti njegovo čisto znanstvenost. Vsekakor ne pričakuje resnično trpeti razred, namreč delavstvo, ničesar od iniciative zdravniškega ceha. Kakor kapitalizem, je treba tudi njega prisiliti, da odstopi s pozorišča javnosti in napravi prostor tistim zdravnikom, ki smatrajo socializacijo njih poklica za potrebo časa, ki je v interesu vsega človeštva. In njih število ni baš majhno, kakaj oni, ki obsegajo zdravniško umetnost in znanost z ljubeznijo, so rojeni za stradanje in siloma gnani v stradanje, pa zato hrepene po odrešenju.

Tržaško "Delo."

Drage črešnje so povzročile krvave izgrede.

Berlin. — Pred nekaj dnevi so bili veliki izgredi v Gradcu (Štajersko), v katerih je bilo mnogo oseb ubitih in ranjenih. Izgredi so nastali zaradi črešenj, ki jih prodajajo kmetje v mestih po visokih cenah, dasiravno so dobro obrodile. Zadnji nemiri v nekaterih nemških mestih so tudi nastali vsled visoke cene črešenj in drugega zgodnjega sadja, katerega je na deželi toliko, da se kar drevesa šibe pod njim, toda lastniki sadovnjakov ga prodajajo po takih cenah, da je groza.

Izgredi v Nemčiji: trije ubiti.

Berlin. — V Luebecku je uvedeno obredno stanje vsled živčnih izgredov. Policisti so streljali na izgrednike in tri osebe so bile ubite. Narodna garda je naredila mir.

Volilna pravica za žene poražena v Belgiji.

Brusel, Belgija. — Predlog za žensko volilno pravico pri parlamentarnih volitvah je bil zadnji teden odklonjen v zbornici z 89 glasovi proti 74.

METEORITI.

Hahahahaahahaha!!!

Prosim, štajte in pazite, da ne počite: Demokrate na konvenciji v San Franciscu so se izjavili za svobodo govora in tiska!

Kryava ironija.

Iyan Palandač v Chicagu je prejel dvoje odlikovanj: prvo od arbskega kralja Petra in drugo od črnigorskega kralja Nikole. Drugače je Palandač tristo procentni državljani ameriške republike!

Search me, search me....

Neki prosilec (Poljak) za državljski list je zadnji teden odgovoril na vprašanje, kdo je Wilson, da je Wilson kralj. Na vprašanje, kaj dela mestni svet v Chicagu, je dejal vrli kandidat za državljsana, da nič ne dela. Sodnik (to je bilo v Chicagu) je razsodil, da ima prosilec deloma prav in dal mu je državljski papir.

Who is lunny now?

Oh, ti vraži boljševiki!

Pine Bluff, Ark. — Boljševiki odbor, obstoječ iz pristašev tukajšnje lokalne boljševičke vlade je dne 30. junija prijel dva človeka (predsednika unije kolodvorskih delavcev v St. Louisu in nekoga baptističnega duhovna), ki sta nameravala obdržati shod v tem mestu. Odbor je posadil ujetnika v avtomobil, ju odpeljal tri milje iz mesta, ju slekel do pasu in pretepel do krvi z brezovkami. Nato so boljševiki zapodili tepe na reveža in jima zapovedali, da se nikdar več ne vrne. Tako boljševiki davijo svobodo govora in zborovanja in izvršujejo svoj rdeči teror v Ameriki. Doli z boljševiki!

Kablogram, ki se lahko ponatisne.

Belgrad, 27. jun. — Danes ob enajstih se je pripeljal dvorni vlak z njegovim visocanstvom in naslednikom prestola Bonaventuro iz Ljubljane. Na tisoče navdušenih Srbov je pozdravilo vrlega sina Jegličev, ki so zdaj naša narodna dinastija. Na kolodvoru so odmevali tisočeri klici: Živijo Bonaventura, živijo naš bodoči vladar! Ko se je njegovo visocanstvo pejal v belgradsko palačo, so vrle Srbkinje posipale cesto z rožami in nebo in zemlja sta se tresla, ko so grmeli slavo-klici. Omeniti je treba, da je princea Bonaventuro sprejel na kolodvoru naš metropolit ali po domače škof, ki ga je objel in poljubil nakar je godba zaigrala ciganski marš. In navdušenje je bilo velikansko in strašansko, strašansko.

Mutt in Jeff nista bila nominirana na konvenciji v San Franciscu in zato zdaj obesita politiko na klin in se posvetita ribarstvu.

Kasimirjeva karijera.

Plazimir: Gradiva za eno celo stran nam manjka za našo sliko. Kaj naj vtaknemo?

Kazimir: Izreži iz starih številk vse, kar smo zmlatili skupaj o naših boljševikih in o odboru katoliške jednote. Ta stvar zmiraj prav pride. Dokler kričimo, je to znamenje, da živimo.

Republikansko-demokratska platforma.

Živijo piyo, doli s pivom! — Živela Iraka, doli z Irako! — Delavci lahko govorijo o stavki, toda štrajkati ne smejo. — O svobodi govora se sme samo pisati in o svobodi tiska se sme samo govoriti. — Liga narodov se lahko ustanovi. — Železnice se poddržajo čez tisoč let in demokracija v industrijah lahko pride na sodni dan. (O. K. — Wall Strett.)

Sladkor na Kubi stane devet centov funt. S Kube ga vozijo na Angleško, od tam nazaj v Kanado in iz Kanade v Združene države, kjer stane 30 centov. Kdor želi, da se tako še dalje kolobari, naj voli Hardinga ali pa tisto figuro, ki je bila nominirana v San Franciscu.

O — to je pa druga reč!

Plazimir: Zdi se mi, da nisimo pošteni, ker se navdušujemo za krvavo revolucijo na Iraku in molimo za znago sinfajnovskega terorja, medtem ko proklinjamo rusko revolucijo.

Kazimir: O — to je druga reč! Iraka kri je voda.

K. T. B.

NOVICE IZ JU- GOSLAVIJE.

Za red in mir.

Covor sodr. Antona Kristana v narodnem predstavništvu v Beogradu.

(Nadaljevanje.)

Železničarski štrajk.

Železničarji naše države so slabo plačani. Regulacija meseca decembra je bila že davno pretečena po dogodkih na trgu. Ko so bili železničarji tukaj in so hoteli, da obdrži veljavo tisti "Protokol sporazuma," ki ga je bilo dalo ministrstvo Draškovičev, se je ta "Protokol sporazuma" kratkoma uničil in se je uveljavil nov pravilnik, s katerim delavstvo ni bilo zadovoljno. Delavstvo je šlo v štrajk. Takoj se je prijavil ta železničarski štrajk — kot akt boljševizma, kot akt proti državi. V kolikor smo pa vsi — vi in jaz — informirani, se je šlo pri celi stvari dejansko za to, da n. pr. železničar z rodbino ne more živeti mesečno za 300 dinarji (1200 kronami), da ne more živeti oče z veliko rodbino s 400—500 dinarji mesečne plače. Železničarska stavka je bila čisto navadna stavka za izboljšanje gnetnega položaja.

Naša državna uprava, ki ve, kaj pomenijo dobre železnice, bi se bila lahko pogodila z železničarji. Ako bi se ne bila mogla pogoditi s kakimi kolovodji do kojih ni imela zaupanja, je imela sredstev dovolj, da stopi v direktni stik z delavci in zaupniki delavstva. Tako bi bila lahko našla ključ za rešitev. Toda vlada tega ni hotela. Bil je tak politični položaj, da se je hotela vlada pokazati kot vlada močne roke. Militarizirala je železnice proti vsem zakonskim določbam v vojski in vojaštvu. Proti vsem veljavnim postavam je proglasila, da morajo iti vsi železničarji na dvomesečno vojaško vežbanje, ne oziroma se na to, ali so bili nekdanji vojak ali ne. Vlada je imela pač postavno pot, da napravi rekrutiranje za mlade železničarje, ki se niso bili vojak in jih potem pozove na vojaško službovanje, nikakor pa ni imela pravice krčiti postavno in klicati na orožne vaje ljudi, ki nikdar niso bili vojak. Če so se ti ljudje uprli, poznavaajo svoje pravo kot državljani, so se proglasili za upornike, boljševike, komuniste.

Prijatelji! Ko je bil železničarski štrajk s pomočjo vojaške oblasti zlomljen, je vsakdo mislil, da se bo začelo ministrstvo saobračaja z železničarji pogajati in da se bo cela stvar uredila. Ves čas med štrajkom se je uradno proglasilo: "Ko pojde na delo, storimo, da boste zadovoljni." Ko so se železničarji podali na delo, je prišel iz ministrstva saobračaja ferman, ki pravi: "Sedaj vas bomo topli s škorpjoni." In res, delavce so začeli odpustati, one, ki so bili po 10 let v službi; suspendirali so vse polno definitivnih uslužbencev, kdor pač ni bil ljub enemu ali drugemu predstojniku: iz službe so se odslavljal družinski očetje ne glede na to, da so ti lahko zopet vzrok za "nered in nemir". Kdor hoče v državi mir in red, ne sme napraviti kaj podobnega.

Dogodki v Ljubljani.

In sedaj pridem k streljanju v Ljubljani. O teh stvareh moram govoriti raditega, ker se mi zdi, da je sedanja vlada čisti pasus o zakonu za ohranitev miru in reda vzela v svojo deklaracijo raditega, ker je smatrala pričevanje prejšnje vlade o ljubljanskih dogodkih za pravilno. Prejšnja vlada je namreč kazala na ljubljanske dogodke kot na pojav boljševizma, čez, v Ljubljani je tekla kri. Res, v Ljubljani je tekla kri: to je zakrivila ljubljanska vlada. Ko je v petek, 23. aprila vodstvo strokovne komisije delavskih organizacij za Slovenijo proglasilo generalni štrajk v podporo železničarjev, je izdalo sočasno tudi proklamacijo, v kateri je pozivalo na "mir in red" in reklo, da naj nikdo ne prireja manifestacij in ne gre na lim, provokatorjem, ki bodo gotovo prišli. Kaj se je zgodilo? Ta proklamacija je bila po ljubljanski deželni vladi konfiscirana. Deželna vlada ni hotela, da bi ljudje vedli, da mora biti mir in red. In drugi dan, ko delavstvo ni imelo nobenih direktiv, je šlo na cesto. Drž.

oblast pa ni šla tja, kjer so se delavci zbirali, ni šla tja, kjer so bili delavci zbrani, ampak je zaprla pot med Leoniščem in mrtvašnico ljubljanske bolnice. Ko so delavci prišli do tja; je streljala; seve: na eni strani sanatorij, na drugi strani mrtvašnica. Ranjence v sanatorij, mrtve v mrtvašnico.

Vidite, gospodje, to je nekaj tako neverjetnega, da bi človek, če bi tega ne bil sam videl, če bi ne bil sam sledil tem dogodkom, ne mogel verjeti, da je ljubljanska krščanska vlada kaj takega zmožna.

Kdo je izumel pri nas komunizem?

Pripomnim še to! Stranka bivšega podpredsednika vlade, sedanjega ministra saobračaja dr. Korosca, je pravzaprav napravila pri nas na Slovenskem — komuniste. Prej jih nismo imeli. Glavni organ te stranke "Večerni list" jih je napravil. Interesantno je, da je svak predsednika ljublj. vlade med glavnimi komunisti na Slovenskem, to se pravi tisti, ki je pomagal stvarjati v Ljubljani komuniste. Ali je bilo to dogovorjeno ali ne, to prepuščam nadaljnjemu razmotrivanju. Seve: afetiran ta ni bil, kot so bili drugi. Karakteristično pa je, da je proglasil "Večerni list" večkrat in celo dr. Korosca sam ne znanem shodu v Union, da so komunisti najresnejša stranka poleg slov. klerikalcev. (Smeh. Ugovori in medklji.)

Razume se, da je gospodom klerikalnim poslanecem precej neprijetno to slišati. Toda dejstvo je to in mogel bi Vam iz časa, ko smo imeli demokratsko — socialistično vlado, prečitati več odstavkov iz "Večern. lista", ki bi dokazali resnico mojih besed. (Velik nemir. Pritrjevanje pri socialistih, ugovori pri Jugoslovanskemu klubu. Medklji zlasti od strani poslanec dr. Koruna, Kopača, dr. Šimraka, Sušnika.)

Gospodje poslanci, karakteristično je dejstvo, da se gospodje od slovenske ljudske stranke in sploh iz Jugoslovanskega kluba razburjajo ob resnici. Toda stara resnica je, da resnica oči kolje. In gospodom od Jugoslovanskega kluba je ta resnica res jako neprijetna. Toda fakt je, ki ga moram pribiti, da se klerikalci stvorili komuniste. Vi ste bili, ki ste v svojih glasilih toliko časa propagirali komuniste, dokler niste prišli zopet na vlado. Dokler ste bili v opoziciji, ste bili proti vsem državnim naredbam in uredbam, tako da je morala deželna vlada pod predstvom dr. Žerjave dati zapreti vašega agitatorja, ker je hujskal ljudi, naj ne gredo na vojaške vaje, pod grožnje. Poprej ste bili republikanci, vi ste se izjavili za republiko. Povejte, če ni res! Republikanci ste bili pa samo toliko časa, dokler niste poljubili pantofla monarhega. (Poslanec Sušnik: "Vi ste dali komunistom 100 tisoč kron!")

Konstatiram v pričo celega zbora z ozirom na pravkar izgovorjeno trditev, da gospod poslanec Sušnik neumnostno laže in da mu moram pribiti na čelo pečat na-

vadnega lažnika. (Poslanec Sušnik: "Konstatiram še enkrat, da je resnica kar sem rekel!" — Podpredsednik dr. Ribar zveni: "Gospodine poslanec Sušnik, Vi nemate reči! Molim gospodina govornika, da se drži predmeta!") (Dalje.)

Kako so ustanavljali urbsko čitalnico v Dardi v Baranji. Srbski nacionalci so v Dardi priredili dne 6. jun. ustanovni večer novostanovljene čitalnice. Povabili so na prireditve razne oblastnike pa tudi okrajnega glavarja G. Tomiča. Ko se je prireditve že zdavnaj pričela, pride okrajni glavar s svojo ženo, začne razgajati, ker se ni počakalo, da pride on, predno se je pričela prireditve in kruto užali ustanovitelje društva; nazadnje pa pusti vse občinstvo z žandarji razgnati, sam pa zapove godbi, da mu je svirala do treh popolnoči. Kralj na Betajnovi!

Žalosten dogodek. Sarajevski listi pišejo: Na tujakih kolo-dvor se je pripeljal z vlakom rojak iz Like Lazar Radmanović, vrtničar se iz Amerike. Ko je izstopil, ga opazil, da se mu ukradli na vlakcu zadnji vinar denarja, ki si ga je v teku dolgih let težko prislužil in prihranil v ameriških rudokopih. Obupan si je porinil nož v želodec in je po stranskih mukah umrl.

Stavka opokarjev v Biljah. Bilje, Volčji dragi in Bukovci se končala zmagovito po treh dneh. Delodajalci, italijanske in slovenske narodnosti, so računali na to, da bi se delavci dvojne narodnosti med seboj prodali. Ko so pa videli polno solidarnost, so se podvržili in priznali kolektivno pogodbo ter zvišali merde zahtevane od delavcev. Za izdelovanje 1000 opek št. 2 pojde po L 38 —, št. 4 31 L ploščice 31 L in koreev št. 2 L 53 — za nalaganje in prevoz posebej L 18 —. Ročni delavci, ki so izpolnili 17. leto dobe na uro L 180, šenske, in mladeniči po L 140, pogodbo so podpisali za delavce: tajnik zveze delavcev Josip Potean, za lastnike inženir Glesnik.

Ne ubijaj! Mojster v zavajanju resnice, je slovensko klerikalno časopisje. To je že znana stvar. Dne "Slovenec" pa se je 20. 11. 30. 20. maja zopet pokazal v pravi loži. Med tem ko se zvija in trudi dokazati, da je edino politika klerikalcev prava in milo-ljubna, se zaleti in piše: "Naša stranka je navajena trdega boja. Rodila se je v boju, rastle v boju, v eni roki meč." — "f. d. Dobro si zarjul lev! Mi pa vemo, da so še druga sredstva dobra, braniti klerikalno vladodržstvo. Kdor je bil na Zaloški cesti, je videl tudi puške! Kristus je rekel: 'Ne ubijaj!' — S.

Detomorilka — oproščena. — Problem detomora? Od onih davnih časov, ko je neka ljubljanska porota oprostila neko detomorilko — hčerko bogatina, ima ljubljanska porota sodišče to navado, da oprošča vse detomorilke. 27. maja je stala pred ljudskimi sodniki 21letno dekle — Rozalija Dolinšek, hčerka kočarja na Zgor. Blatu pri Grosupljem. Dekle — v šoli je napredovala z dobrimi uspehi — je stopila kot kmečka de-

kla k kmetici Ani Skubičevi v Lanišah v službo. Seznanila se je s sosedovim hlapcem Antonom Matjašičem, ki je bil na fronti, kateremu so se pa oči odprle, da je pogledal v svet. Ta mladi hlapec je želel po njegovi izpovedbi poročiti Rozalijo, ki pa mu je prikrivala nosečnost. Rozalija postane nosna in dne 6. marca porodi dete ženskega spola. Dete krsti z blagoslovljeno vodo, je zadavi ter položi v škaf vode. Drugi dan zgodaj zjutraj pokopije mrtvo dete v bližnjem gozdu. Dekle priznava detomor in tudi namen detomora. Porotniki so s sedmimi proti petim glasovom zanikali obtožbeno krivdo detomora, nakaar jo je sodišče popolnoma oprostilo.

Koroškemu plebiscitu. Pišejo nam s Koroškega: Plebiscit je pred vrati. Koroško ljudstvo bo glasovalo o svoji pripadnosti. Kako bo glasovanje končno veljavno izpadlo, o tem se danes še ne da reči, radi pa bi pa na tem mestu pripomnili sledeče: Kdor pozna demokratični čut našega koroškega ljudstva, ta bo vedel, da so se Korošci naravnost oddahnil, da so se ob prevratu znašli v boljših razmerah v Jugoslaviji, ker so že dolgo trpeli pod kruto avstro-ogrsko buržoazijo, ki jih je povsod zapostavljala in zasramovala njih jezik. Da pa bo ljudstvo res tudi okusilo zaželjeno demokracijo, naj meročajni krogi takoj prekrbijo tudi za široke socialne reforme, pravično in redkavno agrarno reformo in dobre socialno-politične zakone. Svobodnega razuma, socialnih pravic, skratka demokracije hoče vse naše koroško ljudstvo. S tem ne odlašajte! Če je Korošcem že zaguarano, boljše gospodarsko življenje in boljše ter cenejša prehrana kakor v Avstriji, jim je treba dati le še širokih pravic, socialnih reform, samostojnosti, pa bo tudi koroški plebiscit igrača, ker bodo s tem tudi, uničene vse nemško-nacionalne, kapitalistične mahinacije. Dejanja torej!

Velika množina usnja zaplenjena v Trbiču. — Po vsej Sloveniji hočejo glasne pritožbe o naenkratnem, silnem pomanjkanju usnja. Pravi tip brezvestnega in brezčutnega dobičkarja je trbiški tovarnar usnja Karl Polak. To dni pa je bila v Trbiču velika senzacija. Ves Trbič govori samo o Poljaku in njegovem usnju, katerega so mu zaplenili v velikanskih množinah. V Trbiču je prišla komisija, ki je temeljito preiskala zalogo trbiških usnarjev. Komisija je prišla tudi h Karlu Poljaku. Nerač je moral odpirati svoja skladišča. Pokazal jim je samo nekatere zaloge, za druge pa se je izgovarjal, češ, da nima ključev. Hotel je na vse načine komisijo prevarati, toda komisija je bila neizprosna. Pregledala je vse zaloge in odkrila tajna skladišča, kjer so našli velikansko množino kož in usnja. Svetnik Kerševan je dal takoj vse zaboje usnja pod državno zapora. V kolikor morejo presoditi oči-vidci, je usnja in kož zaplenjenega za 4 vagone v prihlani vrednosti dveh milijonov kron. Kakor trbiško prebivalstvo splošno in eno-

dušno odobrava ta korak metodaj-nih oblasti, tako že opazujemo taj-nu in koruptivno protiakcijo. Te kapitalistične pijavke hočejo, da jih Belgrad — reši s kratkim ukazom, usnje je bilo določeno za nas! Stvar bomo še nadalje zasledovali ter poročali. Kakor čujemo, bo ve-rižniški urad uvedel zoper Polja-ka kazensko postopanje ter je pri-čakovati v kratkem sodbe.

Stavka pri "Edinosti" v Trstu. Dne 20. maja je zapustilo delo vse osebe uredništva, uprave in od-prave dnevnika "Edinost" v Tr-stu, ker lastniki lista niso hoteli pristati na novinarsko kolektivno pogodbo ki se je uveljavila v Ita-liji in tudi v zasledenem ozemlju. Da bi se lastniki lista izognili po-godbi, hočejo izdati "Edinost" trikrat na teden, vso časar so se pogajanja med društvom, časni-karjev in lastniki "Edinosti" raz-bila. Osebe vztraja pri svojih za-htevah neomajno in mu želimo po-polne zmage.

Nesreča v Mariboru. Dne 21. t. m. je na klanecu pri mestni glavni-ci povozil voznik Anton Rubik s vo-zom, polnim gramoza 11 letno dekle Vilmo Bernat. Pohodilo se jo konji in kolo voza ji je šlo čez glavo. Bila je na mestu mrtva.

Sodrug Jernej Bizjak umrl. — Dne 22. maja je umrl v Ljubljani vrli sodrug Jernej Bizjak. Pred več časom mu je padel na glavo drog ter ga tako poškodoval, da si izprva ni bilo vidnih posledic, da je po mučni dolgotrajni bolezni preminil. Delal je kot usnjarski pomočnik v Poljakovi tovarni o-kolo 15 let.

Smrtne nesreče na državnem kolodvoru v Ljubljani. Na držav-nem kolodvoru je smrtno ponesre-čil dne 26. t. m. hotelir Martin Ple-šivičnik iz Trbiča. Pri prenikanju vo-zov je po svoji ne previdnosti prišel pod stroj, ki mu je odtrgal obe nogi nad kolonom. Vsed iz-krvavitve je umrl.

Rajhenburg. (Dogodek.) Tu je gradščina s mnogimi stanovanji. V njej je že dolgo stanovala neka starka s svojo hčerko, ki sta delali na posestnikovem zemljišču. Pred nekaj dnevi pa je gospodar na av-rov način pustil pometati iz nezna-nega vzroka obe siroti na cesto in vse mile prošnje niso pomagale. Posestnikov sin je snel s stano-vanja vrata in pometal med ča-som, ko je hči letala naokrog, da dobi drugo stanovanje, s starko vred vse na cesto. Ljudje so se zgražali nad brezčutnostjo ljudi, kakor je ta veleposestnik s svo-jim sinom in ženo.

Tihotapci. Ker so prekorajčili demarkacijsko črto brez potnih li-stov, je policija kaznovala osem

Čepovancev na 100 K denarne ka-zni, obenem so jim zaplenili okoli 1500 zavrtkov tobaka.

Ameriškim rojakom. Rojake v Ameriki prosim, da mi, komur je znan, naslov mojega brata Antona Borštnika, ki je bival pred vojno v Newark, 536 Market Street, Es-ser Co., New Jersey, Nord Ameri-ca, pišejo na naslov Marija Borštnik, Glince pri Ljubljani št. 67.

PATENTI
Pišite po malo knjige za patentirane izdelke in iznajdbe in patentih. Katero vam pojdem
ZASTONJ
Imam 30 letno skusnjo kot odvetnik za patente, torej vse vaše potrebe glede patentov se lahko iz-vešče. Moj urad je le par korakov od Glavnega Patentskega ura-da in jaz lahko točno vrnim to delo. Pošljite mi vaše iznajdbe za pregled.
Pišite mi še danes v vašem je-ziku
A. M. WILSON,
Registered Patent Attorney
318 Victor Bldg., Washington, D.C.

UPRAVNIŠTVO
oposarja vse narodnike in druge državljane, naj nikar ne kupujejo nobenih posebnosti iz posameznih oglasov, ki se nahajajo v listu, ker nekteri so direktno zapeljivi. Vsak naj bo zelo previden in se vselej, če le mogoče predno kaj kupi iz oglasov, prepriča. Za vse oglase so odgovorni le oglasovalci sami, nobene odgovornosti ne prevzame upravnštvo in ne lastnik lista. Oglase imamo zato, da nam pomagajo plačati list, kateri je vsak dan dražji v tiskarni in vse povsod. Torej bodite previdni, če se pa nabirajte, tedaj vse to pri-pišite sami sebi in ne nam.
Upravitelj.

PROLETAREC
je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati
pravo sliko socializma.
Naročnina znaša \$2.50 na leto.
\$1.50 za pol leta.
Naslov: PROLETAREC,
3639 W. 26th St.,
CHICAGO, ILLINOIS.

POZOR SLOVENCI!
Ako si želite osvežiti in dobro prezačiti sebe, kar bo zelo kori-stilo vašem zdravju, tedaj obiščite rojaka Anton Mladiča v krasnem naravnem okraju v Algonquin, Ill., ki je le 45 milj severozapadno od mesta Chicago. Tu je izvrsten ribolov, dobra kuhinja, čedna prenočišča, izvrstno dobra studenčna voda, godba in ples vsako soboto. Mnogo druge raznovrstne zabave. Vlaki vozijo tri-rikrat dnevno, ob 7, 11 uri dopoldne in ob 3 in 5 uri popoldne iz North-Western postaje. Z avtomobilem pa pojdite po Milwaukee Ave., Rand Road, Barington in do Algonquina.
Uljudno se priporoča za "Summer resorts" lastnik
ANTON MLADIČ,
Telephone 10 River Road,
Algonquin, Ill.

KJE JE!

JOHN MADUSSI doma iz Črno-milja na Dolenjskem. Važne raz-mere glede zapuščine, ga klicajo, da se takoj zgleda na sodnijo v Črnomelj, ali pa svoji materi. Zgled se lahko tudi na svojega bratrance: Matt Kure, 1639 Lombard Ave., Cicero, Ill.

HOTEL SERSHEN.
Najboljša jedila, prenočišča in točna postrežba. Vsi, ki potujejo preko Clevelanda, ste dobrodošli. Torej kadar se mudite v Cleve-landu ali Collinwood, Ohio, tu se vam nudi lepa prilika pri:
HOTEL SERSHEN,
604 E. 152nd Str., Cleveland,
Collinwood, Ohio.

Vzemite Collinwood St. Clair ali pa St. Clair Collinwood po-ulično karo.

NAFREDEK.
"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjajo s njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imam vse blago za vsakdanje po-trebe po zmernih cenah.
ANTON ZERNIK,
Hermine, Pa.

Pozor Rojaki v Johnstonu in Okolici

FARMERS TRUST & MORTGAGE CO. OF JOHNSTOWN, PA.

Moderni bančni zaved pod državnim nadzorstvom.

SURPLUS NAD \$1,500,000.00

407 MAIN STREET, poleg mestne hiše.

Izplačuje denar direktno potom Narodne Banke D. D. v Zagrebu v vse kraje JUGOSLAVIJE, v od Italijanske vlade zasedenih krajih pa potom Banca Commerciale Italiana Trieste. Točno in hitro (od 26 do 30 dni) za vsako pošiljatev prejmete pobotnico od prejemnika v stari domovini. Cene vedno po najnižjem dnevnem kurzu v kronah kakor v lirah — kolikor sploh zamore pošten zavod dati.

VSAKA POŠILJATEV JAMČENA.

Potne liste prodajemo po družbenih cenah iz Ljubljane ali v Ljubljano čez Trst, Dubrovnik, Basel, Havre.

Preskrbimo potne lise (pose) in vse druge potrebne listine v slovenskem in italijanskem jeziku.

Prejemamo denar na obrestne vloge. Vrhimo vse posle, ki spadajo pod bančni delokrog.

Upravitelj tujezemskega oddelka gospod

John Novak

je vaš rojak, na katerega se v vsakem poslu — ustmeno ali pismeno — zamorete obrniti v maternem jeziku.

ZA TRAKULJO
vitalizirale slavn
LAXATODES
in se rešite tega pa-ra-za. Dovolj se popolno zdravljenje stane DESSET do-berih ur. In osem in štiri deset centov. Po-vojnica na AERT do-urjev in pot in dva-let entov, vstaveji vojni delov. Na mi-ljone je hvaležnih temu zdravilu. Pro-da se edino le pri:
The Laxal Medicine Co.,
100 Laxal Bldg., Pittsburgh, Pa.

Našim jugoslovanskim prijateljem v Chisholmu in bližnji okolici.

Vsed velikih popravkov našega poslojpa, smo se začeli preseliti v poslojpe ravno nasproti preko ulice pri POŠTI. Naš urad se bo nahajal v tem začasem poslojpu mogoče do Mrti meseca, ker bode vso najmanj tako dolgo, da se vse prevrde v na-šem starem poslojpu.

Mi uljudno povabimo vse Jugoslo-vane v Chisholmu in okolici, da se poslužijo naše banke. Zapomnite si, da vaš sorojak J. Osbolt, ima samo eno delo in to je točno sreči s vsami zmožnostmi svojim sorojakom.

Banka je odprta od 9 do 3 ure. V sobotah pa tudi od 7 do 8 ure

FIRST NATIONAL BANK

GUST CARLSON, Pres.
G. L. TRAIN, Cashier.
R. MATURI, Vice Pres.
J. OSBOLT, Assist. Cashier.

(Nadaljevanje.)

Starosta pa, videč, da je dobro zadel, se udari z rokami po kolenih ter nadaljuje:

"Tako je, sestra, tako!... Kaj je meni to mar? Naj ji Mihec pomaga odvijati svilo, naj sopiha, ko jo gleda, naj ga zaliva rdečica, naj kuka po njej skozi luknjo pri zapahu. Meni je to vseeno! Vrh tega pa vem, da ima lepo premoženje, da je plemenitose, in tudi samega sebe ne povzdi-gujem nad poslednje. Ako hočeš, dobro. Po letih sta sicer dokaj navzkriž, toda to zopet ni moja stvar."

Po teh besedah vstane starosta, prikloni se nežna sestra ter hoče oditi.

Knekinja je medtem šinila vsa kri v glavo. Ponosna gospa v vsej ljudovladni ni videla neveste, dostojne rodu Višnjevskih, k večjemu za mejo, med avstrijskimi knezinjami, torej so jo bratove besede pogrele liki razbljeno železo.

"Jan," je rekla, "čakaj!"

"Jaz sem ti hotel, sestra, samo dokazati prvič, da me po krivem sumničiš, drugič pa, da imaš dovolj vzroka, da nadzoruješ koga drugega. Sedaj stori, kar hočeš, jaz ti nimam ničesar več povedati."

Na to se Zamojski prikloni ter odide.

XVII.

Starosta kaluški se ni povsem zlagal, ko je govoril sestri o Mihaelovi naklonjenosti do Anice, kajti mladi knežič je bil zaljubljen vanjo, kakor vsi njegovi dvorniki in pažeti. Toda ta ljubezen ni bila strastna, niti podjetna, marveč zgolj prijetno omamljenje glave in občutkov, ko ne kopri zaljubljenec neprestano po dosegi ljubečih predmetov. Za takšno stremiljenje knežič Mihael ni imel dovolj energije.

Zato se je pa kneginja Grizelda, ki je vedno sanjalarila o slajni bodočnosti svojega sina, zelo zavzela nad temi občutki.

V prvem hipu je ostrmela nad urnim privoljenjem gospoda brata v Aničin odhod, toda sedaj je nehala misliti na to, tako grozno jo je osupnila preteča nevarnost. Razgovor a sinom, ki je bledele in trepetal pred njo ter začel, še predno je kaj pri-znal, prelivali solze, jo je še bolj utrdil v mnenju, da je nevarnost res velika.

Toda kneginja se je navzile temu ni hoteli privoliti v odpravo Krasenske, a zvrta deklica je na ma prosila, naj jo pusti od sebe. Ona je dobro vedela, da odstrani s tem odhodom od sebe ves sum glede kokeštva z mladim knezom in celo s samim starostom.

Kneginja Grizelda se je hotela prepričati, če je-li med bratom starostom in Kmiticem kak dogovor, in naročila, da se pozove poslednjega k njej. Obliha gospoda starosta, da se med tem ne gane iz Zamostja, jo je res zdajno pomirila, vsekakor pa je hotela bliže poznati človeka, ki bi imel deklico odpeljati.

Razgovor s Kmiticem jo je popolnoma pomiril, kajti sive oči mladega viteza so izražale toliko odkritosrčnosti in resnice, da ni bilo mogoče dvomiti nad njegovimi besedami. Takoj ji je priznal, da ljubi drugo in da ga nobena krasotica več ne omami. Vrh tega ji je dal svojo viteško besedo, da jo hoče ščititi pred vsako neugodo.

"K gospodu Sapiehi jo že varno spravim, ker mi je gospod starosta povedal, da je sovražnik odstopil od Ljubljane... Dalje pač nočem vedeti ničesar od nje, ker imam težko nalogo, katero ne vem ali in kdaj jo izvršim."

"Meni ni treba nič drugega," odvrne kneginja, "vi jo oddaste v Sapiehove roke in vojvoda ji ne odreče meni na ljubo svojega pokroviteljstva."

S temi besedami poda kneginja Kmiticu roko, katero on spoštljivo poljubi ter k slovesu dostavi:

"A vsekakor le čuvajte jo potoma ter se ne zanesite na to, da je krajina varna pred sovražniki."

Nad poslednjimi besedami se Kmitie nekako zamislil, toda v kratkem ga zdravi glas gospoda staroste.

"Nu, kaj?" vpraša veselo, "ali mi odpeljete najljepši biser iz Zamostja?"

"Le v tem slučaju, ako je to vam ugodno..." odvrne Kmitie.

"Dobro jo čuvajte ter pazite, da vam kdo ne odvzame ta dragi biser."

"Kj, naj le poskusim! Dal sem gospe kneginji viteško besedo, in to je zame sveta reč!"

"Inu, saj se le šalim... Ni se mi treba bati, niti se zatekati k navadni pazljivosti."

"A vsekakor vas prosim najprej za zaprtje kočije."

"Dam vam celo dve... Toda takoj se ne odrinete!"

"Kajpada! Saj se že itak predolgo mudim tukaj."

"V takem slučaju odpravite svoje Tatarje naprej h krasnemu Stavu. Jaz sam pošljem tjakaj glasnika, da jim pripravijo vse, kar potrebujejo, a potem dam svoje ljudi, kateri vas pospremiijo. Ni slabega se vam ne pripeti, kajti je moja krajina in tudi moji ljudje so vrli, pogumni ter dobro poznajo pot."

"A čemu naj se ostanem?"

"Da se z nami še nekoliko pozabavate. Vi ste mi tako drag gost, da bi vas rad zadržal vse leto. Vrh tega sem poslal po konje v Peresno; mogoče da se celo za vas najde kateri, ki vam utegne prav priti v času potrebe."

Kmitie hitro pogleda v oči starosti, toda naglo se odloči ter reče:

"Prav, jaz ostanem ter odpošljem Tatarje naprej."

Po teh besedah Kmitie odide, da razda pove-lja. Poklical je Akbah-Ulana na stran in mu rekel:

"Soglasno z željo gospoda staroste imeli bi vi odriniti naravnost h krasnemu Stavu, kajti jaz

ostanem tukaj ter pridem čez eden dan z njegovim spremstvom za vami. Toda vi ne idite tje, kaj, marveč se potuhnite v bližnjem gozdu. Blizu Zamostja, toda tako, da nihče ne bo znal za to, in kadar začnete strel, pa pritecite k meni, kajti slutim, da me tukaj hočejo spraviti v zanjko."

"Tvoja volja," odvrne Akbah-Ulan, in polo-ži si dlan k čelu, ustom in prsim.

"Prehitel sem te, gospod starosta!" reče sam sebi Kmitie. "V Zamostju te je strah pred sestro, torej hočeš oddaljiti deklico in se je potem polastiti na poti, mene pa nemara pri tem celo spraviti ob glavo. Toda ne, družje, ti si si izbral slabo or-dje v dosego svojih namenov!... Jaz sem bolj zvit nego ti, in ti padeš sam v nastavljeni mi mrežo!"

Zvečer potrka poročnik Šurski na vrata Kmiticevega stanovanja. Tudi on je nekaj slutil, ne-česa si domišljeval, in ker je zares ljubil Anico, je želel, naj bi raje odšla nego prišla v oblast gospo-da staroste. Toda odkritosrčno ni smel govoriti, nemara še tudi ni bil popolnoma utrjen v svoji do-mišljivi. Pač pa se je čutil temu, da je Kmitie pri-volil, da odrinejo Tatarji naprej; trdil je, da pota niso tako varna, kakor govore, in da se povsodi klatijo oborožene tolpe postopačev, ki so priprav-ljeni na vsakovrstna nasilja.

Toda Kmitie se je delal, kakor da bi ničesar ne slutil.

"Kaj me more doleteti?" je dejal, "saj mi vendar da gospod starosta lastno svoje spre-mstvo."

"Da, Nemeev!"

"Ali to niso zanesljivi ljudje?"

"Tem pasjim bratom se ne sme nikdar zaupa-ti. Zgodilo se je že, da so se potoma pomenili ter prestopili k sovražniku..."

"Svedov vendar ni na tej strani Viale."

"Se so v Ljubljino in radi tega vam iz srea svetujem, ne pošiljajte naprej svojih Tatarjev. V večji družbi je vsekakor varnejše."

"Škoda, da vi tega niste povedali poprej; se-daj že ne morem več izpremeniti povelja."

Naslednji dan so odrinili Tatarji naprej in Kmitie je obljubil priti zvečer, da potem skupaj prenočijo v krasnem Stavu. Medtem je on prejel dve pismi, jedlo od kneginje, drugo od gospoda staroste. Zelo ga je mikalo odpreti poslednje, toda on ni nčil tega, marveč ga samo pozorno pregle-dal pri luči. Pokazalo se je, da je bil na sredi čist papir. To odkritje ga je še bolj utrdilo v prepri-čanju, da mu nameravajo dekle in pisma na poti pobrati.

Konečno so prignali konje iz Peresne in staro-sta je podaril mlademu vitezu krasnega konja, ki katerem je nameraval Kmitie odjezditi dalje nego je pričakoval starosta.

Pri obedi je zapazil Kmitie, da je Anica imela oči zelo rdeče. Častniki so molčali in edino gos-pod starosta je bil vesel ter si je prizadeval, upi-jauti Kmitica, kateri je praznil tudi brez ovir češe.

Po Kmiticevem odhodu je odpravil starosta vse častnike v službo ter ostal skoro sam.

Ana Krasenska se je pričela, poslavljati od kneginje, katere se je očividno vznemirjala ter si nemara celo očitala, čemu je privolila v njen od-hod. Toda glasen jok knežiča Mihaela je še bolj utrdil kneginjo v prepričanju, da je treba ogradi-ti daljše občutek mladenčja. Sicer pa se je tudi to-lajšila z nadejo, da najde deklica v rodbini Sapie-hov ne le varstvo, marveč tudi ono ogromno ima-tje, ki ji ima zagotoviti bodočnost.

"Priporočam jo vaši časti, hrabrosti in blago-rodnosti," je rekla še enkrat in se obrnila h Kmiti-cu. "Pomnite, da ste mi dali svojo možiko besedo, da jo zanesljivo pospremite k gospodu Sapiehi."

"Pa jo tudi pripeljem, samo smrt bi utekala zakriviti, da ne izpolnim naročila," odvrne knez.

Kmitie poda roko Anici, katere pa se ona pri-me nekako malomarno, ker se je hudovala na Kmiti-cu, da je bil tako bladen do nje.

Napočil je trenutek odhoda. Brzobogata je sedla v kočijo s staro svojo služabnico Šuvalsko.

Kmitie je zasedel konja in šel so. Dvanajst nemških jezdecov je obkrožilo kočijo ter voz z Aničino pri-ljago. Ko so naposled zakrípala trdnjavina vrata in so koleza zaropotala po lesenem mostu, je Anica glasno zaplakala.

Peljali so se nekaj časa mimo hiš, nastavljenih za obzidjem, naravnost k Staremu Zamostju, na kar so krenili na polje ter dospeli v gozd, ki se je takrat razprostiral pod gričem tje do Buga.

Nastala je noč, toda jasna in dovolj svetla, pot se je vila pred njimi nalik srebrnemu traku. Tišino je dramil samo ropot kočije ter topot konjskih kopit, spremljajočih jezdecov.

"Brakone so se moji Tatarji nastanili v tem gozdu!" pomislil Kmitie ter jame poslušati.

"Kaj je to?" vpraša častnika, ki je načeloval jezdecem.

"Nekdo drvi skokoma za nami!" odvrne častnik.

Konaj je izgovoril, kar prihiti na penastem konju kozak klica joč:

"Gospod Babinič, gospod Babinič! Pismo od gospoda staroste!"

Karavana obstane. Kozak poda pismo Kmiti-cu.

Kmitie zlomi pečat ter pri svetlobi svetilnice, obešene pri kozlu kočije, čita naslednje:

"Predragi mi gospod Babinič! Takoj po va-šem odhodu mi je došla novica, da niso še odstopi-li Svedje od Ljubljane, marveč da nameravajo še celo Zamostje napasti. Radi tega je postalo daljše Aničino potovanje nemogoče. Pretresavi vse ne-varnosti, kakšnim zamore biti mlada deya izpo-stavljena, želimo, da jo pošljete nazaj ter prosimo, naj jo moji jezdec pospremiijo semkaj v Zamostje. Ker pa se vam mudi k Sapiehi, vas ne moremo ovi-rati. Radi tega zaukažite jezdecem, naj se z njo nemudoma vrnejo ter tako izpolnijo našo željo."

Medtem, ko je čital Kmitie pismo, pomoli Ani-ca glavo skozi okno kočije ter vpraša:

"Kaj je to?"

"Ni! Gospod starosta vas je še enkrat pripo-ročil mojemu varstvu in ničesar več," ji odvrne ter odjezdi naprej.

Izposredstvo.

Irake strokovnih uniš se ločijo od angleščev.

Dublin, Irsko. — Zastopniki ir-skih strokovnih uniš, ki štejejo približno 26.000 članov, so skleni-li na sestanku v Dublinu, da or-ganizirajo svojo federacijo irskih strokovnih uniš in se ločijo od kongresa strokovnih organizacij v Angliji.

Ministarist Churchill v zvezi s caristi.

London. — Delavski "Daily Herald" je objavil tajni dok-ument, ki je bil uslobočen v moskov-ski "Pravdi" 18. junija t. l. in kateri razkriva intrigo angleške-ga vojnega ministra Churchilla v zvezi z Denikijem, dokler je zad-nji še vodil protiboljševsko gibanje v južni Rusiji. Dokument je bil najden v Omsku, bivšem glavnem mestu Koločakeve vlade, in sicer v formi čaupnega poro-čila, ki ga je poslal 6. maja 1919 general Godovin, poveljnik belih čet, ministru Nazonovu. Godovin je poročal o tajnih paklih s Churchillom in drugim angleški-mi oblastniki.

"Herald" komentira, da je do-kument dokaz, da je vojni mini-ster Churchill potočnil angleško ljudstvo, ko ga je pogljal v vojno z Rusijo, medtem ko je zamolčal dejstvo, da je delal pakte s caris-tičnimi generali. "Herald" dalje obtožuje Churchilla, da je zlorabi-l sklep angleške vlade, ki je po-slal pristojnice v Arhangelsk v svrhu, da pomagajo ondornim britanskim četam izprazniti severno Rusijo, on pa je vprabil pristoj-nice za ofenzivne operacije pro-ti sovjetom.

Omenjeni dokument razkriva dejstvo, da je Churchill odobril načrt generala Godovina, da se nabirajo pristojnice za Deniki-na pod plaščem Rdečega križa. Godovin je poročal — kot se glasi objavljeni dokument — da je Churchill izjavil sledeče: "Jaz izpolnim vsa povelja admirala Koločake." Godovin je zaključil svoje poročilo s sledečimi beseda-mi: "Pomoč Velike Britanije nam je zagotovljena v polni meri."

Nova delavska zmaga v Angliji.

London. Pri izrednih volitvah v Colnu je izvoljen poslanecem kan-didat delavske stranke Graham, ki je dobil 14.134 glasov. Njegova nasprotnika, koalicijski unionist in neodvisni liberal, sta prejela prvi 8577 in drugi 5805 glasov.

Rusija protestira proti "reševa-nju alandskih vprašanj."

London. — Čieterin, ruski ko-nular zunanjih stvari, je adresiral noto na zvezniške vlade in na Švedsko ter Finsko, v kateri pro-testira proti reševanju vprašanja Alandskih otokov v Baltičkem morju, radi katerih se pripravata Švedska in Finska. Čieterin po-vdarja, da nikjer ne eksistira po-godba, v kateri bi bilo rečeno, da se je Rusija odpovedala suveren-stvu do teh otokov. Ruska sovjetska vlada zahteva, da mora biti ona zastopana pri reševanju tega vprašanja.

Kritični položaj v Italiji.

Rim, Italija. — Splošni položaj koncem zadnjega tedna ni dosti boljši. V Rimu stakajo tramvaj-ski namočenci in v Bologni in Tu-rinu je generalna stavka. V Ro-magni in Pontinu se ponavljajo nemiri. V Pesaru je ljudska mo-žica napadla skladišče in v Nar-nu je bil vlak razkladičen z bombe. Stavka kmetovskih težakov se na-daljuje v več provincijah. V An-coni je mir.

"Popolo Romano" poroča o kr-vaavih epopadnih z vojniki v Pisi in Chivarrallu. V Oslun so bili ka-rabinarji tepeni in razoroženi. V boju so bile ubite štiri osebe. Ge-neralna stavka v Rimu, ki je bila razglašena sredi torka, se je ob-nešla le deloma.

Dvajset pokopanih v zakopu

Mexico City, Mehika. — V so-boto ponoči se je zasul zakop bli-ze San Pedro de los Pinosa, v ka-terem je bil polk kavalarije. Dvajset mož je bilo živih pokopa-nih.

Italija se vedno bolj izgubo

Valona. Washington, D. C. — Takaj-šnji italijanski poslanik je v pon-delek demencialni vesti iz Bel-grada o padcu Valone v Albaniji. Poslanik pravi, da je prejel urad-

no depešo iz Rima, ki se glasi, da je Valona še vedno v rokah ita-li-janskih čet in da se vrši v Draču konferenca med zastopniki Itali-je in albanske vlade v Tirani. Ita-lijo zastopa baron Aliotti. Depesha dostavlja, da je izjava minist-rskega predsednika Giolittija za neodvisnost Albanije naredila do-ber vtis na Albance.

Japonci zapuste Transbajkalijo.

Tokijo. — Dne 3. julija je bilo uradno naznanjeno, da japonske čete izpraznijo Transbajkalijo v Sibiriji, ostanejo pa v primorski provinci Sagalin, h kateri je pri-šeta tudi polovica otoka Sagali-na, v Nikolajevsku, Khabarovsku in Vladivostoku.

Nadaljna poročila o grških zma-gah v Turčiji.

Carigrad, 5. jul. — Angleška posadka, ki se je izkrcal na su-ho blizu Izmidja, je vpenila in uni-čila petdeset turških topov.

Bojevanje na Izmidskem polo-toku je postalo guerilsko. 6000 grških beguncev, ki so jih Turki

pregnali iz pokrajine naokrog Beikosa, je pribežalo v Carigrad. Grška armada v Pandermu se je razdelila in ena kolona prodira proti Beikosu, da zaščiti grške prebivalce.

Poročila o grških zmagah pri-bajajo neprestano v Carigrad. Turkašnji nacionalci pravijo, da si poročila pretirana in služijo zavezniški oplasili, katero hočejo zavezniški oprasiti vstaške simpa-tiste v Carigradu in Traciji.

Filipinski delavci zahtevajo neod-vianost.

Manila, Filipini, 22. jun. — Na tukajšnjem kongresu delavskih organizacij na Filipinih je bila sprejeta rezolucija, ki poziva A-meriško delavsko federacijo, da naj apelira na kongres Združenih držav za neodvisnost Filipinskih otokov. Rezolucija omenja, da Fi-lipinci ravno tako zaslužijo neod-vianost kakor Irca, za katere se je potegnila Ameriška delavska fe-deracija na svoji zadnji konven-ciji v Montrealu.

Notranje zadeve organizacije.

Iniciativa društva Francisco Ferrer št. 131.

Chicago, Ill.

Predlog A.

Društvo Francisco Ferrer, št. 131, S. N. P. J. predlaga, da se i-niciativa in sprejme v V. členu, "Reprezentacija in volitev dele-gatov," prvi odstavek sledeče:

V prvi vrsti naj se črta beseda "petdeset" in nadomesti z besedo "pet in dvajset"; v drugi vr-sti naj se črta beseda "dvjesto" in naj se nadomesti z besedo "sto"; v peti vrsti naj se črta be-seda "petdeset" in nadomesti s besedo "pet in dvajset", tako da se spremenjen odstavek v celoti glasi:

"Vsako društvo, ki šteje od pet in dvajset do sto članov, sme poslati enega delegata, na vsakih nadaljnjih sto članov, pa po 1 de-legata več. Manjša društva v bli-žini, ki štejejo od deset do pet in dvajset članov, se smejo združiti in poslati enega delegata."

Predlog B.

V tretjem odstavku in istem členu naj se v tretji vrsti za beseda "Ameriški državljani" do-da "ali deklarant", tako, da se bo dotični odstavek čital v celoti:

Delegat za redno in izredno konvencijo sme biti le tisti član, ki je zmožen čitanja in pisanja, ki je ameriški državljani ali de-klarant, in ki je član jednote naj-manj eno leto in član društva najmanj šest mesecev do dneva, ko se vrše volitve?

Predlog C.

V 11. členu, prva točka v peti vrsti naj se črtajo besede "pri-stopnina gre v upravni sklad jed-note". Nadomesti naj se z besedami: "Pristopnina gre v bolniški sklad jednote."

Razlogi:

Sedanja pravila določajo, da morajo društva sama plačati dnevne, vozne stroške pa plača jednota. (Glej 5. odstavek istega člena.)

Če pregledamo izkaz, ki je bil priobčen v trideseti izdaji "Pro-svete" t. l., se prepričamo, da je nad 240 društev, ki nimajo 50 članov. Med njimi so sicer dru-štva, ki imajo po 49 članov, do delegata pa vendar nimajo pravice. Če računamo na vsako dru-štvo povprečno po 30 članov, se prepričamo, da na osem tisoč čla-nov nima pravice do zastopstva na konvenciji, če se ne združijo na nek megljen način, ki ni jasno povedan v pravilih.

Ali ni to krivica? Nad 8000 čla-nov bo prispevalo k voznim stroš-kom delegatov, na konvenciji pa ne bodo zastopani. Ta krivica se zniža, ako se dovoli društvom, da smejo izvoliti delegata, če društvo šteje manj kot 25 čla-nov. Število takih društev je ta-ko majhno, da se skoraj izgube v veliki masi članstva S. N. P. J.

Društva morajo zdaj sama pla-čati dnevne delegatov, torej ne pade breme dnevnice na druga društva. Če se zavedamo te resni-če, zakaj bi jemali društvom pravico do delegata, ako šteje 25 članov in je pri volji plačati dne-vnice svojemu delegatu?

Marsikatero društvo šteje dan-es 60 do 70 tudi 100 članov. Ali kdo naj garantira tem dru-štvom, da bodo štela toliko čla-nov ob času volitve delegatov? Majhna kriza v naselbinah lahko povzroči, da članstvo pade v me-secu, ko se vrše volitve na 49 čla-nov in društvo ne more poslati delegata. Zgodi se pa lahko nara-be, da bo imelo društvo nad 50 članov ob času volitev, ki mogo-če danes šteje le 35 ali pa manj članov. Ali fakta govore, da ima večina društev manj kot 50 čla-nov, kajti teh društev je nad 240. In najbrž bo ostalo taklo tudi v bodoče, kajti če prestopijo člani pomnože članstvo pri društvu, h kateremu so pristopili, so ga zni-žali pri društvu od katerega so odstopili.

Krivično se nam vidi, da bi i-meli le državljani pravico do de-legacije, dasiravno je pri našem društvu percentuelno 85% državljanov. Računati moramo s faktom, da je vedno težje dobiti državljanstvo. Če hoče kdo postati državljani, ne zadostuje, da prebiva pet let v Združenih dr-žavah, ampak mora znati že pre-cej angleščine in odgovorjati na stavljenja vprašanja. Poleg je v nekaterih naselbinah, ki so odda-ljene od sodniškega sedeža, zve-zana stvar tudi s precejšnjimi stroški. To je tudi vzrok, da ne-katera društva nimajo v svoji sredi niti enega državljanca. Zo-pet imamo države, v katerih la-hko tujezemci volijo s prvim pa-pirjem, in mnogo rojakov misli, da imajo vse državljanske pravi-ce, če smejo voliti. V sled teh vz-rovov prihaja naše društvo do zaključka, da ima vsak član pravo-ico do delegacije, če je že dekla-rant. To pomeni, če ima prvi pa-pir.

Ni res, če je delegacija velika, da konvencija dolgo traja. Na sedmi redni konvenciji S. N. P. J., je bila delegacija največja, kar smo imeli dosedaj konvencij in vendar bi bila konvencija kon-čala en dan prej, da je tiskarna pravočasno poslala pravila.

Treba je predsednika kot na zadnji konvenciji, uvesti je treba opravilnik, in konvencija ne bo trajala čez teden dni, pa magari če je tisoč delegatov na konven-ciji.

Upravni sklad se vzdržuje z rednimi prispevki ter ne potrebu-je nobene rezerve.

Bolniški sklad je dostikrat iz-črpan, poleg tega se mora v smi-slu pravil eden mesečni asessant v bolniški sklad rezervirati. Ako pojde pristopnina v bolniški sklad, se bi deloma olajšalo na-klado v isti sklad.

Obračamo se do vseh društev, ki se strinjajo z našo iniciativo, da naznanijo svoj zaključek br. gl. tajniku. Iniciativa obstoji iz treh predlogov in društva naj v svojem naznanilu naznanijo, če podpirajo vse predloge, prve-ga, drugega ali tretjega. Kadar podpirajo posamezen predlog naj zapišejo predlog "a", "b", "c", da se ve, kateri predlog je pod-piran.

Za društvo Francisco Ferrer, št. 131, S. N. P. J.

Frank Gottlicher, preds.

Math J. Turk, taj. in blag. Math Turk, Joseph Zaverznik Jr., Frank Gottlicher, Frank Petrich, Lewis Zaverznik, Philip Godina, Ivan Molek, F. E. Schaschl, George Branovich, Paul Berger, John Dovjak, Peter

Bernik, Katie Bernik, Pauline Zaverinik, Anton Putz, Jože Zaverinik, Mary Koshak, Edward Delle, R. Zaverinik, Frank McGolke, Fr. Podlipiec, John Koshak.

Inicijativa društva Slovenec

Štev. 75.

ČLANOM IN ČLANICAM S. N. P. J.

Clenjeni brati i sestre: Društvo "Slovenec" štev. 75 S. N. P. J. v Roslynu, Wash. je na svoji redoviti mesečni sjednici od 10. avgusta 1919 ponovno pretresalo vse točke v naših pravilih, te je popravilo sliede:

INICIJATIVU:

Ustava, članek XIV, točka 1 (d) ... če delajo kot profesionalni stavkokaži, oziroma, če so kdaj delali ob času legalne stavke kot člani delavske organizacije in če je unija, izvešči I. W. W., priznala in vodila dotično stavko; ni pa vstop v jednoto zabranjen tistim bivšim stavkokažom, ki so poravnali svoj pregrešek s svojo strokovno organizacijo in katere je unija zopet sprejela v svoje vrste; jednota ravno tako ne sprejema prosilcev, ki ob času stavke delajo kot oboženi (deputiji):

Naš predlog tej Inicijativi se glasi: Če delajo kot profesionalni stavkokaži, oziroma, če so kdaj delali ob času legalne stavke kot člani delavske organizacije in če je unija priznala in vodila dotično stavko; ni pa vstop v jednoto zabranjen tistim bivšim stavkokažom, ki so poravnali svoj pregrešek s svojo strokovno organizacijo in katere je unija zopet sprejela v svoje vrste; jednota ravno tako ne sprejema prosilcev, ki ob času stavke delajo kot oboženi (deputiji):

Pravila, članek V, točka 12 slovo c) ki izgube življenje ob času, ko opravljajo stavkokaška ali policijska dela (pomožni deputiji) ob času legalnega štrajka, ki ga je priznala delavska unija, izvešči I. W. W., dalje, ki izgube življenje v službi katerekoli obožene sile, izvešči kjer posebna določba predpisuje drugače:

Naš predlog tej Inicijativi se glasi: ki izgube življenje ob času, ko opravljajo stavkokaška ali policijska dela (pomožni deputiji) ob času legalnega štrajka, ki ga je priznala delavska unija, dalje, ki izgube življenje v službi katerekoli obožene sile, izvešči kjer posebna določba predpisuje drugače:

Pravila, članek VI, točka 4. "Za člani, ki izgube življenje kot stavkokaži v pravilno organizirani in od unije, izvešči I. W. W., priznani, legalni stavki, dalje za člani, ki so usmrteni od države ali pri izvrševanju katerega zločina, ki so stopili prestari v jednoto, ki so pri vstopu v jednoto zamolčali kakšno bolezen, za katero so potem umrli, jednota ne plača pogrebnih stroškov:

Naš predlog tej Inicijativi se glasi: "Za člani, ki izgube življenje kot stavkokaži v pravilno organizirani in od unije, izvešči I. W. W., priznani, legalni stavki, dalje za člani, ki so usmrteni od države ali pri izvrševanju katerega zločina, ki so stopili prestari v jednoto, ki so pri vstopu v jednoto zamolčali kakšno bolezen, za katero so potem umrli, jednota ne plača pogrebnih stroškov:

Pravila, članek X, točka 3. Izobčenje članov in društev za kazneni more izvršiti le razsodišče, izvešči, kjer ustava in pravila predpisujejo drugače. Člani ali cela društva, ki kršijo ustavo, pravila ali druge veljavne sklepe članstva po referendumu, konvenciji ali gl. odbora s tem, da delujejo proti interesom jednote in izkoriščajo jednotino blaginjo, ali če napadejo v javnosti članov in organizacije sploh in ji kradejo dobro ime, morajo biti izobčeni. Dalje morajo biti izobčeni člani, ki napadajo brata ali sestro z orožjem ali drugimi nevarnimi predmeti, ki obdolže članov nečestitnih dejanj, ne da bi jih mogli dokazati, društveni ali glavni odborniki, ki poverijo jednoti ali društveni denar ali pomagajo pri poverjenju ki pridejo v zapor radi kriminalnih činov, ki zatožijo jednoto pri civilnem sodišču, ne da bi se prej obrnili na vsa jednotina razsodišča, ki odidejo v inozemstvo brez

potnega lista, oziroma če se ne vrnejo pravočasno, kadar jim potečejo potni listi, dalje tisti člani, ki ob času organiziranja in od delavskih unij, izvešči I. W. W., pripoznane in legalne stavke opravljajo stavkokaške in čuvajske posele.

Naš predlog k tej Inicijativi se glasi:

"Izobčenje članov in društev za kazneni more izvršiti le razsodišče, izvešči, kjer ustava in pravila predpisujejo drugače. Člani ali cela društva, ki kršijo ustavo, pravila ali kakšne druge veljavne sklepe članstva po referendumu, konvenciji ali gl. odbora s tem, da delujejo proti interesom jednote in izkoriščajo jednotino blaginjo, ali če napadejo v javnosti članov in organizacije sploh in ji kradejo dobro ime, morajo biti izobčeni. Dalje morajo biti izobčeni člani, ki napadajo brata ali sestro z orožjem ali drugimi nevarnimi predmeti, ki obdolže članov nečestitnih dejanj, ne da bi jih mogli dokazati, društveni ali glavni odborniki, ki poverijo jednoti ali društveni denar ali pomagajo pri poverjenju, ki pridejo v zapor radi kriminalnih činov, ki zatožijo jednoto pri civilnem sodišču, ne da bi se prej obrnili na vsa jednotina razsodišča, ki odidejo v inozemstvo brez potnega lista, oziroma, če se ne vrnejo pravočasno, kadar jim potečejo potni listi, dalje tisti člani, ki ob času organiziranja in od delavske unije pripoznane in legalne stavke opravljajo stavkokaške in čuvajske posele.

Da smo do ovih zaključka došli su ovi razlozi:

1.) Zadnjih par godina ne govori se kod radničke klase i u njihovim ekonomskim organizacijama o epekanju ili isključivanju jedne ili druge samo zato što se ova ili ona zove I. W. W. — A. F. of L. nego o ujedinjenju u jednu veliku i moćnu industrijalnu uniju koja će biti u stanju da izvoji pravredne zahtjeve naših radnika koji smo organizirani u raznim ekonomskim organizacijama. Tu veliku ideju ujedinjenja je od uvijek reprezentirala unija I. W. W. a u zadnje vrijeme i neke druge ekonomske organizacije ne samo ovdje po Zapadnim negovi i istočnim državama. 2.) Obzirom na generalne štrajkove u Butte, Mont., i Seattle, Wash., u mji. february o. g. kao i u zadnji štrajkovi skoro po svim državama, pokazali su nam da A. F. of L. i I. W. W. rade sporazumno i na jednom principu za konačni cilj i uspjeh organiziranog radništva. Svuda se je pokazala radnička solidarnost makar kojoj organizaciji oni pripadali. Sve ovo bilo je donešeno u svim radničkim listovima kao i u našem glasilu "Prosveta".

3.) Uvidili smo nadalje da ako te točke i nadalje ostanu u krijeptosti bez da se brišu riječi (u svim točkama kako je navedeno "izvešči I. W. W.") da je na štetu S. N. P. J. s razloga što se gube članovi kao i oni koji bi htjeli da budu ali su ogođeni na takve točke u pravilima koje su očitu protiv ujedinjenja i interesa radničke klase uobće.

Stoga apelira gore rečeno društvo na članove i članice S. N. P. J., da glasuju za naše predloge kako smo gore spomenuli t. j. da se brišu iz Ustava i Pravila riječi: "Izvešči I. W. W." označenih u Ustavi članak XIV, točka 1, slovo d) — Pravila: članak V, točka 12 slovo c) — Pravila, članak VI, točka 4. — Pravila, članak X, točka 3. kako smo u našem predlozima naveli.

Z bratskim pozdravom bilježimo se za društvo "Slovenec", št. 75.

Gregor Janacek, predst. Mike Plešha, tajnik. John Boyin, blagajnik.

(Pečat.)

Imena članova: Mike Plešha II, Josip Racki, Math Plešha II, Joe Plula II, John Zoben, Bartol Zagor, Frank Notar, James Wilson, Tony Andlar, Anton Zauhar, Ivan Turk, Frank Poisel, Ja. Nemich, Filip Mance, Miha Andlar, Math Mojnarich II, Frank Hryat, Anton Janacek, Louis Arestovnik, Jakob Erbus, Anton Jakovac, Katie Wilson, John Mojnarich, John Mojnarich II, Geo. Moynarich, Geo. Moynarich, Tony Plešha, Math Plešha I, John Mihelich, Katie Plešha, Tony Kanjer, Katie Kanjer, Katarina Kanjer, Polona Andlar, van Plešha I, Marija Plešha, Anton Berger, Joe Berger, Franca

Racki John Plešha, Katarina Plešha, Pete Plešha, John Berger, Josip Plešha, Frank Siffer Levyan Pankic, Marija Plešha, Joe Plešha, Matt Racki, Frank Matelko, John Zakovac.

DOPISI.

Westville, Ill. — V eni zadnjih števil Prosvete sem opazil vest glede "First American Yugoslav Export Co." o kateri pa jaz mislim, da ne obstoji več. Ako bi obstajala in ako bi bil v tej korporaciji tudi samo en človek, bi bila dostavljeno ono blago, ki so ga zbirali in obljubljali, da ga pošljejo v staro domovino. Toda še danes ni dostavljeno, ki bi imelo biti že pred božičem lanskega leta.

Ta družba je oglaševala se v oktobru leta 1919, da naj se vsakdo požuri z odposiljanjem blaga, ki ga je namislil poslati svojem v staro domovino in da mora biti blago najkasneje do šestega novembra istega leta v New Yorku, ako hočejo odobriteljci, da bo blago še pred hudim mrazom v staro domovino. In tako sem se tudi jaz odzval, nakupil blaga za precejšnjo vsoto denarja, prekrbel sem si zabojo v velikosti tri čevlje dolg, dva širok in dva čevlja visok, iz česar lahko vsakdo razume, da je bilo precej blaga, v tem zaboju in istega odposlal še o pravem času z največjim upanjem, da bo s tem precej pomagano mojim dragim v starem kraju, ženi in otrokom.

Prišel je Božič, od doma sem dobil pismo, da še niso nič prejeli. Prišla je Velikonoča, tudi še nič. Tedaj sem pa vprašal za pojasnilo uradnike te družbe, kaj se je pripetilo poslanemu zaboju, da še ni dospel v staro domovino. Tedaj mi je družba takoj odgovorila in navedla vzrok, da je bila stavka pristanišnih delavcev v New Yorku in da valed tega ni mogla biti odposlana iz New Yorka, da je sedaj parnik v Marseillesu na Francoskem in da bo odposlano blago čez nekaj dni v Dubrovnik in da ni dovolj parnikov na razpolago, da bi prepejali blago. Pred dvema tednoma sem zopet dobil dopisnico, da je blago še vedno v Marseillesu in da bo v kratkem času dospelo na določeno mesto. Kako obvestilo bom dobil sedaj, ne vem. Morda, da se je parnik potopil, in tako bo zaboju in blago, ki sem ga odposlal izginil, kot je izginilo 750.000 dolarjev pri nekem dobroznanim hrvaškem šifkartu v New Yorku in nekdanjem navdušenem zagovorniku črnoholte monarhije.

Ako bi odposlano blago sedaj dospelo na svojo določeno mesto in da bi ga naslovljeni dobili, bi bilo zelo pomagano, ker je v naši vsaj požar uničil 28 hiš z vsemi gospodarskimi poslopji in ljudem zgorole vse, da so ostali bosti in goli in so sedaj največji siromaki. — Slučajno sem dobil tudi pismo, katerega je pisal nek tamonjni zagriženi klerikalec, da je požar uničil tudi cerkev, in on veli, kako lampo in "presveti zakrament". Njega bolj skrbi cerkev in zakrament kot pa siromašni narod, ki biva sedaj na prostem pod milim nebom, — ker njemu ni požar uničil ničesar. On se sedaj boji visokih davkov, katere bo moral plačati, ko bodo zgradili novo cerkev, in kateri bodo zelo visoki. Jaz mu priporočam, da naj pusti cerkev v miru in naj bo vesel, da je ni in naj raje pomaga bednemu ljudstvu, ki nima ničesar drugega kot to, kar je imelo takrat na sebi, ko je požar divjal in ker mu je zgorelo do zadnje pičice vse.

Pozivljam "First American Yugoslav Export and Import" družbo, da naj dostavi v najkrajšem času odposlano blago ali naj nam pa povrne denar. V osmih mesecih bi blago lahko dospelo celo na kak drug planet, a ne v Jugoslavijo. Mogoče je pa v resnici bilo to, blago odposlano na kak drug planet in gospodje ne vedo na katerega. Zelo dobro bi bilo, da bi Gajžla pogledal s svojim Zepelinom, ako ga ima še, ker o njem tudi ni ne duha ne sluha. Ali se mu je Zepelin pokvaril?

Drugega posebnega nimam poročati. V tukajšnji naselbini in okolici je naseljenih zelo malo Hrvatov in bratov Slovencev. Lahko bi nas sekli na prste. Toda kljub temu smo ustanovili podporno društvo "Sava" in ga pridružili Slovenski narodni podporni jednoti in ima številko 316 katere se zelo dobro razvija in napreduje. V kratkem priredi to društvo zabavo ali mal piknik, na

katerega najbolj radne vabim vse rojake in Jugoslovane sploh v tej naselbini kakor tudi v bližnji okolici, da se udeležijo te veselice v polnem številu.

Premogorovi obratujejo sedaj s polno paro in zaslužek je priličen a "priliena" je tudi draginja. Tako da se ravno komaj izhaja z zaslužkom. — Mata Pintar.

(Opomba ured. — Vi omenjate "First American — Yugoslav Export and Import Co." "Chicago Tribune" je poročala o "American-Yugoslav Export and Import Corporation" in tako je poročala tudi Prosveta. Katero ime je sedaj pravilno? Mogoče sta pa 2 družbi? Mogoče se rabita dva imena? Pošljite uredništvu, tiskovine te družbe in če mogoče, povejte, kje ima družba svoj sedež.)

Ely, Minn. — Nekoliko opask k minnesotakim primarnim volitvam: — Gotovo je že večini čitateljev znano, da so se vršile 21. junija primarne volitve v tej državi. Neutrantska farmarska liga in delavska stranka sta združeni postavile kandidate pri teh volitvah in sicer za vse državne zastope na glasovnici stare republikanske stranke. Kolikor mi je dosedaj znano po došli poročilji, je nominiralo doseglo le četrtna kandidatov farmarske neutrantske lige in delavske stranke.

Toda delavci, to nas ne sme oplakiti, kajti treba je pomisliti fakta, da sta se obe stari stranki, republikanska in demokratska, takorekoč združili proti delavskim in farmarskim kandidatom in kljub temu sta prodrla le z malo večino glasov do nominacije. Henrik Shipstead, kandidat Neutrantske farmarske lige in delavske stranke za governorja, je prejel, kolikor je dosedaj znano, 123.000 glasov, njegov protikandidat pa 131.000 glasov; približno toliko kot H. Shipstead so prejeli tudi ostali kandidati farmarske neutrantske lige in delavske stranke. Da pa ni dvoma, da se je demokratska stranka pridružila republikanski pri teh volitvah, je pa dokaz ta, da je kandidat demokratske stranke dobil le 11.000 glasov. Treba je bilo le malo večjega pritiska od demokratske stranke za svojega kandidata, pa bi združeni farmarji in delavci prodrli na črti. In če tudi ni zmaga popolna na naši stranki, je vendar to za delavstvo velik napredek in velikega moralnega pomena.

Kdor čita angleške liste, ki zastopajo velike privatne interese v tej državi, spozna lahko na prvi pogled, kako so razočarani, kako s strahom nazirajo svojo zmago. Nikjer ni opaziti tistega vrisa in veselja pri starih strankah, katerega se je opazilo druga leta. Z hojaznostjo in s strahom gledajo, kaj prinese bodočnost, kak bo izid glavnih volitev v jeseni.

Delavci v Minnesoti! Le malo glasov je manjkalo in zmagali bi bili na črti proti profesionalnim političarjem. Imamo pa še eno priliko, to je prihodnja jesen, katere pa ne smemo zamuditi. Pojdite torej na delo, da dobimo še onih par tisoč glasov, katerih nam je manjkalo in zmaga bo naša.

Republikanska stranka se je posluževala v svoji agitaciji vsakovrstnih sredstev in reklame, kakor tudi denarne močnjaka, kar je pa pri njih že navada. — Na Ely ima nek rojak dokaz, da so knopovali glasove in da so plačevali profesionalni političarji po deset dolarjev za vsak glas. Rojaki, ako so ti plačevali po deset dolarjev glasove sedaj ob primarnih volitvah, bodo ob glavnih volitvah gotovo delili stotake in tisočake. Bodite oprezn! Pripravljeni sem, da med našimi rojaki ne bo niti enega, ki bi prodal svoj glas delavskim nasprotnikom, kajti to bo pomenilo, da je prodal sebe svojemu največjemu sovražniku. Ne, tako nezavedni niso naši rojaki. Delavci, ki proda svoj glas ob glavnih volitvah svojem razrednemu nasprotniku, proda sam sebe v suženjske verige, proda svoje otkrpe in sploh svojo družino. Delavci je izdajalec svojih lastnih tovarišev, več škoduje svojemu razredu, kot pa stavkokaž.

Vsled tega apeliraj na vse rojake-delavce v tej državi: Udeležite se polnoštevilno prihodnjih glavnih volitev in glasujte vsak en mož za kandidate, katere bodo postavili združeni farmarji in delavci. Stehni rojak, delavec in farmar, ki ima volilno pravico, naj se udeležijo teh volitev. Ta dan ni mesta za nobenega doma, am-

pak na volišču, kjer se bo odločevala naša usoda, usoda naših družin. Ne smete imeti nikakih izgovorov, ampak iti moramo vsi na volišče in oddati naše glasove možem, ki so se izjavili, da bodo delovali za našo interese, ne pa za interese ljudskih izkoriščevalcev.

Voditeljem političnih organizacij delavske stranke bi pa priporočal sledeče: Ker se bodo v letošnjem letu vršile volitve in ker je delavski kandidat odvisen od delavskih glasov, objavite imena kandidatov, katere ste postavili, ob pravem času, da bodo delavci vedeli, kdo je kandidat delavske stranke in koga naj volijo. Po sevrnem delu države Minnesote je bilo ravno to, ker niso žnali imen kandidatov farmarske neutrantske lige in delavske stranke, veliko vzrok, da ni bila zmaga popolna, ker se je ljudstvu naznani lo skoraj zadnji dan imena kandidatov in več rojakov pa sploh ni znalo, kdo je delavski kandidat. Ako se objavijo imena kandidatov šele zadnje dni in ako se pripeti kakšna napaka pri imenih, kan je zelo lahko, je to napako skoro nemogoče popraviti. Tak slučaj je bil pred temi volitvami, ko se je pripetila napaka pri imenih kandidatov in popraviti je bilo že prepozno. Vsled tega apeliraj na vse voditelje, da naj pravočasno objavijo imena kandidatov in sicer večkrat, ne samo enkrat, da bodo volilec vedeli za imena kandidatov. To je v interesu vseh farmarjev in delavcev, da znajo, koga imajo voliti.

V Ely imamo Slovene oziroma Jugoslovane svoj "Narodni dom" in sedaj je čas, da nam služi v velekoristne namene. Shajajmo se v prostorih tega "doma," pripravljajmo se za jesenske volitve, razpravljajmo o našem bodočem delu, da bomo uspešni in da se po volitvah ne bomo znašli na smetišču. Prirejšmo sestanke, shodit, in pripravljajmo se za končno volilno bitko. Ne bodimo malomarni v tem za nas odločilnem času, ne pustimo, da bodo odločevali o naši usodi drugi, ako lahko sami.

Ker bodo v državi Minnesoti šene imele pravico voliti predsednika Združenih držav, bi bilo zelo dobro, da se jih nekoliko poduči še poprej in radi tega naj se tudi šene udeležujejo političnih sestankov v "domu."

Na delo torej, rojaki, da bomo izšli iz zadnje volilne bitke zmagovalci in ne premagani. Premislite, kaj pravi staro-rimski preročnik, ki se tudi vedno uresniči: "Vae victis" (gorje premaganim). — F. A. V.

Farrell, Pa. — Opozarjam vse one rojake, ki so kupili delnice ali dali posojilo na "Slov. narodni dom" v Farrell, Pa., da naj se zgledajo v najkrajšem času. Družba "Slov. delavskega podnevalnega doma" je namreč imela 26. junija t. l. svojo izredno sejo, na kateri se je razmotrivalo o bodočem delu "doma." Po temeljitom razmotrivanju smo prišli do zaključka, da je nemogoče prirediti gradnjo "doma" vsled neugodnih razmer in da se vrne vse denar, ki je bil že nabran v ta namen. Kajti Sloveni se selijo iz te naselbine, nekateri v staro domovino, drugi pa v druge naselbine in tako pešajo vedno bolj naše moči.

Vsako, ki je kupil delnec ali posojil denar v ta namen, naj se zgleda ali pa pošlje potrdilo o vplačnem denarju, da dobijo nazaj vplačani denar. Denar je naložen ohranostno na banki. Za slučaj, da bi se položaj izboljšal in da bi razvideli, da bi bilo mogoče postaviti "dom", se bo odbor ponovno obrnil na vse rojake za pomoč, ker imamo "charter." Sklenjeno je tudi bilo, da se od 26. junija naprej ne plača nikakih obresti od vplačnega denarja. Za leto 1919 bo vsakdo dobil obresti po štiri odstotke od vplačnega denarja in za leto 1920 pa šest odstotkov in sicer do 26. junija t. l. Kdor pa ne bo hotel vzeti denarja, od istega ne bo dobival nobenih obresti.

Še enkrat opozarjam vse prizadete, da se nemudoma zgledate, kdor se ne more osebno zgledati, naj pošlje potrdila o vplačnem denarju (receipts), da mu denar pokijem. In to storite čim prej mogoče, kajti jaz bom odpoval v staro domovino. Vsa pisma naslovite na: A. Valentincic, Box 14, Farrell, Pa.

Podgora pri Gorici, 1. jun. 1920. — Sloveni v Ameriki se imate boljše kot pa mi tukaj, prvič, ker

niste okusili grožot petletne vojne in ker imate tudi še več prostosti, kot jo imamo pa mi tukaj.

Sedanje razmere so v več ozirih lahko slabše kot so bile pred vojno. Domačih šol nam nečemo dati, še toliko manj pa meščanskih. Vsi protesti in pritožbe do danes še niso nič pomagale. In to ne samo tukaj pri nas, ampak po celim zasedenem ozemlju. Ravnotako je tudi glede vojne odškodnine. Vsakih 14 dni pride na dan nova odredba in moraš napraviti zopet novo prošnjo, in tako gre čas naprej, ne da bi začeli resno s delom. Po 20. meseci "osvojenosti" so v Podgori popravili dve hiši, županovo in še neko drugo. Ostalo pa samo cenijo in potem pa sami delajo in ko je vse končano, pa pošljejo račun: Plačaj, ako pa ne moreš, se pa banka vklnji na posvetov. Tako da zopet nič nimaš. Novih barak tudi ne gradijo, ker pravijo, da država nima sredstev in lesa. Da bi kak sam začel s popravilo hiše, je danes, ako se razmere ne zboljšajo, sploh nemogoče, ker stane en kubični meter alu 980 lir in kubični meter stavbenega lesa 340 do 360 lir. Kdor bi torej hotel postaviti poslopje, bi moral imeti tisočake.

Marsikdo bi rad posejal kako žito, toda ne more, ker bi potem ne imel kam spraviti pridelka. Trgovina je popolnoma zastala in prometa sploh ni nobenega. Vrtna zelenjava nima nobene cene, ker jo ne morejo izvažati, ker so meje popolnoma zaprte.

Koliko časa bodo trajale take razmere, ne vem. Vemo samo to, da tako ne more iti več dolgo. — Podgorški hrib še stoji, samo pri Ločniku je malo nižji, ker so se tam vršili najhujši boji. Vsa je za skoro popolnoma porušena, posebno še spodnji del. Marsikje se sploh ne more opaziti, da je stalo kako poslopje.

Seča teče vedno enako, samo nekako bolj žalostno, ker ni nič vesela novih gospodarjev. — Rad bi še veliko napisal, toda ne vem, kako je kaj s cenzuro. — Doplnak.

Chicago, Ill. — Vsi ljubitelji naše lepe slovenske pesmi so ujudno vabljani na prvo javno prireditev nedavno ustanovljenege slov. pevskega zbora "Soča," ki se vrši v nedeljo, dne 11. tega meseca popoldne na Maksovem vrtu, 61. Crt. in 22. cesta v Cienra, Ill. Začetek ob 2. uri popoldne.

Zbor se je v tem času že toliko povečal in izveščal, da bo na edinem slovenskem PIKNIKU našega mesta nastopil s raznimi krasnimi pevskimi točkami. Poleg tega bo nastopilo tudi več drugih pevskih društev in zborov; svirala bo domača slovenska godba. Za plesne točke je velika dvorana na razpolago. Piknik se vrši ob vsakem vremenu, ker so vrtni prostori pod streho. Torej na veselo svidenje prihodnjo nedeljo na tem pikniku. — F. M.

Southview, Pa. — Delavske razmere v tukajšnji okolici bi ne bile preslabe, ako bi ne bilo te salamske draginje, ki nas guli vsaki dan huje. Ravi obratujejo s polno paro in 24 ur na dan. Zaslužek je pa odvisen od prostora in delavci trpijo milosti "bosa." V enem takaknjem premogorovu se je pripetila 30. junija t. l. nesreča, katere žrtev je postal obče priljubljeni rojak Frank Tomažin. Ko je odnašal orodje po končanem prvem jutranjem delu v gl. hodniku, je prišel v dotiko z električno odvodno žico, katere tok ga je s tako silo vrgel ob steno, da si je zlomil tilnik. Bil je na mestu mrtve. Star je bil šele 32 let.

Pokojniki je bil obče priljubljen pri vseh tukajšnjih rojakih in zelo agilen na društvenem polju. Bil je član društva št. 137 SSPZ in društva št. 153 SDPZ v Southview, Pa., katere društva sta se oba udeležila pogreba pokojnika v polnem številu in položila krasne vence v zadnji spomin. Pokojnik je bil doma iz Gornjega Logatca na Notranjskem, kjer zapuša očeta, tri brate in dve sestri, tukaj pa žaluječo soprogo in nedoročeno hčerko. Člani omenjenih dveh društev izrekajo žalostnim ostalim najžalostnejše sožalje. Počivaj mirno, dragi brat, v hladni ameriški zemlji.

Ta nenadna nezgoda naj bo v opomin vsem onim rojakom, ki se niso pri nobenem podpornem društvu in ki imajo družine. Človek nikdar ne ve, kje in kdaj ga čaka nesreča. Premislite, kaj bi nesreči bi ostala soproga de-

